

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvevő:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben na. noz aordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 19.

A mai autonómiai népgyűlések.

Városunk mind három plébániáján ma délelőtt 11 órakor fognak megtartatni azok a népgyűlések, amelyeknek feladata a választóképes kath. polgárok összerírására és utóbb a választások vezetésére bizottságot alakítani.

Ezekkel az előkészítő gyűlésekkel a kath.-ok autonómiája immár nálunk is a megoldás stadiumához jutott. Most már nagyobb lehet a reményünk, hogy a magyar katolikusok ez égető kérdése nem fog a Lélhe vizébe — a feledékenységre merülni, hanem mint rég óta vajdó eszme valahára meg fog valósulni.

Mivel azonban e területhez vett autonómia mibenlétére, céljára és szervezésére nézve a nagy közönség úgy szólván teljesen tájékozatlan, helyen valónak véljük ezekről ma egyet-mást elmondani.

Autonomia vagy önkormányzat alatt tágabb értelemben az egyháznak, ennek a kiváló jogi testületnek, azt a jogát értjük, melynél fogva az ügyeit önállólag és az államtól és bármely más hatalomtól teljesen függetlenül intézheti.

A kath. egyház isteni alapítója ilyen önkormányzati jogot valóban adott is az Ő egyházának, az tehát eredeténél fogva autonom, független.

Igen, de az egyház az idők folyamán a fejedelmek és az állam részéről irányá-

ban tanusított pártfogás, anyagi és erkölcsi támogatás viszonzásául ezeknek a világi hatalmaknak több olyan ügyben engedett befolyást, a melyek a lelki életet közvetlenül nem érintik; így az egyházi javadalmaknak alapítására s azoknak egyénekké váló betöltésére az alapítványok felett való felügyeletre stb. . . .

Ilyen jogokat (főkegyuri jog) nyert első sz. királyunk is II. Sylvester pápától a kath. vallás terjesztése körül kifejtett apostoli buzgóságáért.

Ezt ő főkegyuri jogot, amelynek egyházi és személyes jellege elvitázhatatlanul bizonyos királyaink egész a jelen parlamentáris időkig vagy maguk, vagy egyes kizárólag ő tőlök függő jogi testületek, mint helytartótanács, udvari kancellária, által gyakorolták. Azonban az 1848 III. t. cz. 3. 6. és 7. §§. úgy intézkedtek, hogy az apostoli király e legtöbb kegyuri jogának gyakorlásában is éppen úgy mint a felség-jogoknál, a felelős minisztert közvetítő organumként köteles használni. Így kerültek a kath. vallás egyházi, iskolai és alapítványi ügyei a felelős minisztérium hatáskörébe.

Ez időtől fogva az az abnormális állapot következett be nálunk, hogy míg a többi bevett vallásfelekezetek egyházuk ügyeit maguk vezették, addig nekünk a többségben levő parlamenti párt kebeléből választott, sok esetben hitetlen miniszter jelölte ki főpapjainkat, kezelte egyházi alapítványainkat, kormányozta felső és középiskoláinkat, még pedig úgy, hogy nem volt bennük köszönet!

Ennek a helyzetnek tarthatlan voltát mindjárt létrejöttük belátták püspökeink, tettek is több ízben megváltoztatására kísérleteket, de fájdalom azok mai napig siker nélkül maradtak.

Most e helyzet megváltoztatására az új kezdeményező lépés Ő Felségétől indult ki, aki eme kiáltó anomáliát az által akarja megszüntetni, hogy jövőben főkegyuri jogait nem a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hanem a magyar katolikusok egyetemessége által fogja gyakorolni, ennél fogva felhívta a magyar kath. világot, hogy azt a parlamentális szervezetet alkossa meg, amelyet a maga alkotmányos képviselő-testületének tekintend.

Ezt a szervezetet a szeptemberben Budapesten majd összeülő kath. nagygyűlés fogja elkészíteni. Ez a kongresszus 204 tagból fog állani, amelyet a magyar katolikusoknak kell megválasztaniok.

Igy a mi egyházmegyénk e 204 tag közül hármát választ: Egy egyházit és két világit; ezen kívül bibornok-püspökünk állásánál fogva tagja lesz e szervező nagygyűlésnek, mi tehát összesen négy szavazattal leszünk képviselve.

Az egy papi képviselőnk csak az egyháziak választják, a két világit pedig csak a világiak fognak szavazni.

E két világi képviselőnek — a szervezeti szabályzatok szeöint — megválaszthatunk a kath. hívek közül bárkit, csak írni olvasni tudjon és a 30-ik életévét betöltötte legyen. Választó joggal pedig

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Az első játszma.

Írta: Kincs István.

Hogyan tanultam meg én sakkozni, azt mai napig se tudnám megmondani. A mióta csak emlékszem, rettenetes ellensége voltam annak a játéknak mindig: a második várme-gyébe el tudtak volna kergetni egy-egy saktáblával.

Ki nem állhattam, hogy a partnerek annyit hallgatnak mellette s annyira török hozzá fejüket, mítha bizony valóságos csatáról volna szó, mely egész nemzetek sorsa fölött van hivatva dönten. A fejemet soha se szerettem valami iszonyatos törni, a számat meg félórára befogni — no igen, azt majd talán-csak a sirban fogom megtanulni.

S én annak daczára is egyszer csak elkezdtem sakkozni. Úgy történt, hogy a kávéházban valaki partnert keresett. Mindenki elküldte testét lelkét, ha csak egy huzás erejéig találna is konyitani ahhoz a mesterséghez. Végre azután rám került a sor.

— Nagyon köszönöm, nem játszom — mentegetőztem én.

Hanem persze az én mentegetőzésem valóságos anyagi szelidséggel hangzott a többi esküdőzéseimhez képest s mert nem tudtam olyan kutya kemény terminusokban beszélni, az én emberem kéznél fogott, szinte erőszakkal

vonszolt az asztalhoz, leszorítá a készen álló székre s kimondhatlan kedvességgel mondá:

— No az én kedvemért, uram, méltóztat-sék. . . tessék egyet huzni.

Alig tudtam, mi történik velem. Ott vibrált előttem az egész harczzonal s egyszer csak különös humor szállott meg.

— No nam bánom, az ön kedvéért uram, hát huzok egyet — mondám mosolyogva s nekiugrottam egy paraszttól.

Ellenfelem hatalmasat gondolkodott s szintén előre rukkolt egygyel. Rajtam volt a sor: sorba vettem a futót. Utána a lóval kezdtem rugaszkodni s mindent vak tyuk módjára olyan bölcsességgel cselekedtem meg, hogy a másik rettenetes kétségbeesésében alig győzött ellene védekezni. Úgy látszik imponált neki az én játékom, mert nem tudta, micsoda rendszer szerint támadok annyi azonban világos volt előtte hogy rettenetes kurazsis emberrel van dolga. Mozgósítottam az egész hadseregemet, alig pár fiababot hagytam csak a tartalékban a többivel keresztül kasul jártam már az ő táborában.

Egyszer azt vettem észre, hogy ellenfelem izzadni kezd. Nekem kellett megint huznom. Megfogtam a vezér nyakát s kerestem téres helyét, a hová letegyem. Találtam is egyet a tábla szélén. Fölemeltem tehát a királynét s vittem görbe vonalba oda.

Ellenfelem rám nézett s keserűen mosolygott. Azután lehangoltan mondá:

— Ne tréfáljon, uram, hanem csak állítsa be.

Én is ránéztem s önkönytelenül elkezdtem nevetni. Nem értettem mit akar.

— Ne szatirizáljon, ha mondom — vette amaz föl a szót — belátom, szórakozottan játszottam s az igazat megvallva, az ön harczmódja kicsit frappirozott is. Nem fogadok el kegyelmet. Azt hiszi, nem vette észre, hogy most szántszándékkal tette azt a rossz huzást? Szép a nagylelkűség, hanem játékban nem járja Sakban nem létezik udvariasság. Azért csak be a mattot. Megadom magamat.

— Beállítsam a mattot? — ismétlem szavait szinte meglepetve a Manó vigye csak nem akarja azt mondani vele, hogy megvertem? Ilyet hiszen nem evett volna még a világ. Azután a legjobb szándékom mellett se tudtam volna, hova állítsam vezéremet, hiszen mondtam, csak az az egy hely volt szabad.

Partnerom kezdet türelmetlenkedni.
— Ne tetesse magát — fortyant föl a vert játékosok mérgével — hanem üsse ki azt a várat én mondtam már, matt vagyok.

S mert én még mindig haboztam, azért boszusan fogta a bástyáját, bidobta s helyébe állította a királynémat.

— Bánt tudja, fiatal barátom — szóló ezután kissé engesztelődve — hogy ön olyan gyöngye játékosnak tekint, kivel szemben pusztá udvariasságból rossz huzást enged meg magának, csak hogy ne keljen mindjárt bementania a mattot.

Megható ömlengések voltak ezek. Én meg

mindazok fognak birni, akik 24 évesek és sem bűnvádi kereset alatt nem állanak, sem nem elmebeteg.

Hogy azonban ezt a két autonómiai képviselőnket megválaszthassuk, előbb plébániánkint össze kell írunk azokat, akikben az előbbi kellékek meglévén, szavazó joggal bírnak.

Ennek az összeírásnak az eszközlésére mindegyik plébánián egy-egy öt tagu bizottságot kell választani, néhol pedig mint nálunk is, a plébániák népessége miatt, meg van engedve ez öttagu bizottságot kibővíteni, hogy az két vagy több három tagu albizottságot alakíthasson. Az ekként megalakult bizottság elnököt és jegyzőt választ a maga kebeléből, összeállítja a válaszlók lajstromát, kitzüzi a választás napját, és a választást megelőző nyolcz napon nyilvános helyiségében kifüggeszti választóképesek e névjegyzékét, hogy így az esetleges felszólalásokra és kiigazításokra alkalmat és módot nyújtson. A 8 nap leteltével pedig megejteti a választást.

*

Ezt a bizottságot fogják ma városunk kath. polgárai mindhárom plébániánkon külön-külön megalakítani.

Megválasztásuk indítvány tétel folytán fog történni. A fő az, hogy lelkiismeretes és agilis emberek legyenek, a kiket nem vonnak ele nagy áldozattal járó bizalmi állás teendőitől a megélhetés és hivatalos teendők gondjai; s akiknek egyénisége garanciát nyújt arra, hogy a választásosot majdan önzetlenül fogják vezetni.

Adja Isten, hogy a megalakítandó bizottságok lelkiismeretes működése sikerrel járjon, hogy ennek alapján olyan férfiak képviseljenek bennünket a kongresszuson, akik a nagy kiterjedésű egyházmegye buzgó hiveinek érzelmeit ott méltón tolmácsolják.

csak néztem mellettük, mint a sült hal a vízben, mert hiszen Isten lelkemet, nem tudom mivel szolgáltam rá arra a sok dicséretre. Ártatlan voltam az egész vereségemben, olyan ártatlan, mint sirásó kapája a halál kegyetlen munkájában.

— No de mindjárt elvállik, nem bírok-e egyáltalán magával! — kiáltott föl játszótársam élénk harci kedvvel — Kezdjük el újból. S ezzel kezdte lesöpörni a figurákat a tábláról.

— Én a magam részéről köszönöm — szabadkozott kézzel lábbal — szívesen átengedem másnak az élvezetet. Eddig talán már jött is valaki.

Körülnéztem, ha vajjon nem látok-e valakit, kinek szeméből valamelyes sakkjátzó képesség ki találna rini. Hanem az én ellenfelem hajthatatlan marad.

— Szó sincs róla, hogy mással játszom, Ön vert meg először, önnek kell visszaadnom a revanchot — magyarázta ki magát határozottan, miközben a parasztokat állítatni kezdte — csak tessék itt a feketék, rakja föl őket. No de ne úgy, hiszen fordítva tesz mindent. Az Istenért! hát ott a király helye? no meg a várat is parasztnak nézi! Ne legyen már olyan szórakozott!

Hagytam beszélni. Miattam hiszen tücsköt bogarat összehordhatott, de meg ha a figurák fölállításában nem segít, akkor alig lesz második játszma. Először a pinczér rakta föl őket: én bizony nem tudtam, melyiknek hol a helye.

Nagynehezen végre rendbe jöttünk s me-

Gyémánt jubileum.

A ködös Albion fiai nagy ünnepet ülnek ma: Viktória angol királynő uralkodásának 60. évfordulóját. Leírhatatlan fény és pompa közepett lép ma az ősz királynő a londoni Szt.-Pál székesegyházba milliányi néptömeg öröm rivalgása mellett, hogy hálát adjon az urnak, ki megengedte érne e napot, melyen az összes angol királyok uralkodási idejét felülmutta, nem véve ki III. Györgyöt sem, ki 59 évig s 9 hónapig ült a Britbirodalom trónján.

Erre az ünnepélyre csakugyan ráillik a gyémánt jubileum elnevezés, mert olyan ritka az a történelemben, mint a gyémánt és olyan becsessé tette azt az uralkodónó, kinek tisztelgetésre azt rendezik.

A világ történelem tanúsága szerint csakis egyetlen uralkodó versenyezhetik Viktória királynővel s ez XIV. Lajos, ki ugyan több mint 70 évig ült Franciaország trónján, míg azonban a nagy francia király már 4 éves korában, tehát fejletlen ésszel foglalta el a nehéz gondokkal járó királyi széket s uralkodása végén egész birodalma összedüléssel fenyegetett, addig Viktória királynő, ki 18 éves korában lépett trónra, óriási birodalmának határait napról-napra nőni látja, az angol lobogót az öt világrész minden táján lengeti a szél s a művelt világ legtöbb embere az angol nyelvet beszéli.

Sohasem volt tehát jogosabb nemzeti ünnep, mint a mai, melyen a világ összes uralkodói és hatalmasságai képviseltetik magokat s melyen nemcsak London 5 milliányi lakossága, de az odaérkezett 1 millió vendége is részt vett. Ilyen arányú ünnepségeket még nem látott a világ. Erre csak egy ilyen hatalmas nemzet képes, mint az angol, mely oly roppant számu alattvalóval és pénzzel bír.

Gsaládi kötelékeinél fogva a jubiláló királynő Európa minden uralkodójával rokon. Nagyanyja II. Vilmos német császárnak és az orosz czárnénak, tehát kontinensünk két legelső nagy hatalmassága uralkodóinak. Az osztrák-magyar, a görög, a svéd, a dán, a spanyol, az olasz, a román uralkodó családokkal leányai, unokái vagy más révén szintén rokonságban áll.

Büszkén tekinthet ma végig egész uralkodásán, mert hatalma gazdasága ma oly nagy, melylyel nem versenyezhetik az egész földön senki, de legfőképp azért mert nemzetét megtartotta a vallásosság és munka iránti szeretet azon polczán, mely szinte közmondásos.

Kilencz gyermeke volt, 30 unokája és 40 dédunokája. Mint az angol lapok írják az agg

királynő roppant birodalmának minden fontosabb ügyét személyesen vezeti, sőt a diplomáciai levelélések igen fontos részét sajátkezűleg írta még félszázadon át, s csak néhány éve, hogy mind jobban megöregedvén erről lemondani kényszerült, Férje Albert szász Coburg Gotha herczeg kihez 1840 ben ment nőül, 21 évi háztasság után 1861-ben halt el. A királynő akkor mélyen lesújtva egy darab időre visszavonult minden nyilvános szerepléstől s magányában öt kötetben megírta „Liefef of a Lusban d” czimen férje és saját élete történetét politikai tekintetben. Rendkívül érdekesek ezek a lapok, melyeken néha a legbelőbb politikai titkát fedte fel a királynő a világ előtt, de amelyek természetesen ekkor már napfényre voltak hozhatók.

E hatvan éves uralkodás alatt nemcsak Európa viszonyai változtak meg teljesen, de a többi világrészeké is.

A francia királyságból császárság, majd köztársaság, a kis német fejedelemségekből egy impozáns birodalom lett. Franciaországon, Ausztria és Magyarországon egy forradalom vihara zugott keresztül, lezajlottak az 1855, 1866, 1870-iki háborúk, melyek Európa politikai képét egészen átalakították, Amerikában a secessionális háboru, Ázsiban az indiai lázadás és a china-japáni háboru, Afrikában az Abd-el-Kader elleni harc, Ausztráliában az angol okkupálási ütközetek folytak le, a pápa világi hatalma elveszett, új szigeteket fedeztek fel, az eddig ismeretlen, Afrika és Ausztrália térképei angol utazók keze által megrajzolva csüngenek alá a londoni földrajzi társaság termében az angol Stephenson gőzmozdonyai a földteke összes tájain végig robognak s a világ civilizáció és elerehaladás tekintetében ez alatt nagyobb lépést tett, mint évszázadok alatt, Anglia gyarmatai oly óriási területűek, hogy csakugyan ma teljes igazsággal mondhatja Viktória királynő, hogy birodalmában a nap sohasem tűnik le az égről.

Ilyen 60 év még nem folyt le ember életében. Méltán üdvözlöi tehát ma a világ a leg-hatalmasabb királynőt, kinek neve a világtörténelem sorában nemcsak azért fog örök időnkig fennmaradni, mert ily hosszú és esemény dus korszakot ölelt át uralkodása, hanem azért is, mert folytonos munka és a valóságossághoz való törhetetlen ragaszkodás közt folyt le egész élete s ősi jelszavához: »Dien et mon droit« minden tettében hű maradt.

Csak egy vét árnyat erre a sikerekben — oly gazdag uralkodása s ez az, hogy e hosszú idő alatt is megoldatlanul hagyta országának

gint én indultam a parasztnak. Huzott ő is, utána meg én rontottam ki a lovat, de úgy hogy hat koczkát is ugrottam vele.

Játszótársam szép csöndesen fogta és visszatette előbbi helyére. Szót se szólt.

Láttam az ugrás nem tetszik neki, megragadtam hát a tornyot s néztem mere vigyem.

— De az ég szerelmére, ne bántsa azt a bástyát! — pattant föl a másik — hiszen csak látja, hogy annak nincsen utja?

Ijedten kaptam másfelé. Olyan báb akadt a kezembe, melyiknek hosszú pályája volt szabad. Hatalmasat rántottam rajta: odább vittem vagy öt koczkával.

— Hát most a királylyal is megy? — mordult rám játszótársam haraggal — utazni küldte az esztét, vagy mi?

Most meg már én kezdtem lassan izzadni. Beláttam, hogy a sakkjáték nem nekem való. Azaz hogy azt én már régen tudtam, mit veszkedek hát az a bolond én velem? Igazán csodálom, hogy csak a második játszmánál veszi észre, hogy annyit értek épen a sakkhoz, mint a csehtrombitás a hegedüléshez. Boszus lettem, rettentő mód boszus s haragomban egyik parasztnak a nyakát csaknem kitekertem. Azt kergettem előre.

Az én pertnerom gondolkozni kezdett.

— No végre valahára — gondoltam magamban — csakhogy egyszer megvan elégedve.

— Sakk! — mondta végre hosszú huzavona után egy bábót odább lökve.

Nem sokat törődtem vele. Megint egy parasztnak fogtam. Mert az világosan állott előtttem, ha mással indulok, megint rám mordul.

— Sakk! — mondta még hangosabban, mintha már egyszer nem hallottam volna.

— Jól van — feleltem én s odább löktem egy parasztnak.

— Sakk! hát nem látja, hogy sakk?! — ordított föl magánkívül ellenfelem — védje már a királyt!

Főlkaptam és beletettem egy sarokba, hol csupa feketéből állott a testőrsége, itt tudtam nem fog véteni neki a sok fehér figura.

Játszótársam fölugrott.

— Azt hiszi, bolonddal van dolga? kiáltott dühösen — öregapám látott ilyen játékot! Huzzon valami okosat, mert mindjárt itt hagyom.

— De mit huzzak? — kérdém tőle félénken mutassa meg, melyiket akarja, hogy odább vigyem.

— Azt meri kérdeni tud maga játszani?

— Mondtam én szóval is, hogy tudok?

— Hát nem tud?

— Gazember legyen ha csak, ha csak fogalmam van is róla.

No az én emberemnek se kellett több. Toporzékolt dühében. Rohant a kalapjáért és káromkodva futott ki az ajtón. A szája folyton járt. Mit hordott össze, mit sem, azt nem tudom, annyit azonban jól hallottam:

— Es ilyen ember ver meg engem!

Mosolyogva néztem utána. Fz hát csizmadiat fogott bennem, gondoltam magamban. Mosolyognom kellett, mert annyi mégis bizonyos, hogy minden csizmadiaságom mellett, az első játékom fényesen sikerült.

egyik legsürgősebb kérdését, az ir-kérdést. Igaz, hogy hasonlíthatatlanul jobb sorsnak örvenedeznek ma az irek, mint az ő trónaléptekor, de helyzetük még mindig nem méltó a büszke birodalom többi polgáraihoz.

A kath. egyháznak hitetlenül gyors emelkedése Viktória királynő uralkodásához fűződik. Azt a legenda szerű dolgot, hogy ő titkon katolikus lett volna, hogy évenként elvégzi husvétii gyónását mikor Rivirerán tartózkodik, nem tartjuk ugyan minden kétségen felül álló ténynek, annyi azonban bizonyos, hogy az angolországi kath. egyház sokat köszönhet a Viktória rokonszenvének és pártfogásának.

A hosszú élet magában is Isten áldása, de ez az áldás még feltűnően is kísérte a királynőt egész életében, Viktória királynő nyugodtan fog megjelenni egykor az örök Igazságitól széke előtt. Angolország alattvalóinak milliói imádkoznak ma az Urhoz, hogy a mérleg csakugyan kedvező legyen számára.

Autonomiai mozgalmak.

A nagyváradi kath. kör szép tanujelét adta tegnap katolikus érületének. Éppen ez volt egyik vezéreszme, ami a kath. köröknek létet adott, hogy ébressze a kath. öntudatot, hogy erősítse az összetartás kötelékeit. A váradi kath. kör tegnapi fellépésével megmutatta, hogy életrevaló, hogy megérti a kor jel-szavait, hogy kész a kath. ügyekért férfiasan cselekedni is. Melegen üdvözljük a kört ez alkalomból. Előre a megkezdett uton!

Városunk három plébániáján ma kezdődnek az autonomiai választások előmunkálatai. Lapunk főhelyén foglalkozunk ezek jelentőségével. Itt ismét felhívjuk a kath. híveket, hogy a gyűléseken, (melyek mindenütt a kath. iskola épületében d. e. 11 órakor lesznek megtartva) minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Ebből kifolyólag a kath. kör választmánya tegnap délután látogatott gyűlést tartott, melyen Dus László világi alelnök elnökölt. Jelen voltak:

Dencs János egyházi alelnök, Frankó Endre, Gálbory Sámuel, Janky József, Rimanóczy Kálmán, dr. Mártonffy Bogdán, Nozák Rudolf, Bereczky Géza, Milibák József, Karger Sándor, Gyalóky János, Fetser Antal, Weidlich István, Török József, Kádár János, Böszörményi Géza, dr. Vueskics Gyula, Imrik Gusztáv.

A gyűlésen előbb a folyó ügyeket intézték el, melyek közül kiemeljük a vigalmi bizottság elnökének Imrik Gusztávnak jelentését. E szerint u. i. a fényesen sikerült nyári mulatság költségeire a bibornok, a káptalan tagjai, a körnek választmányi tagjai és egyes jóakarói oly szép összeget adományoztak, hogy az összes költségek fedezésén kívül 28 frt maradt, mit a könyvtár alapba utalványozott a választmány.

A folyó ügyek elintézése után Dus László világi alelnök előterjesztette, hogy elérkezett a kath. körre a cselekvés ideje. Az autonomiai kongresszusi választások megkezdődnek. Kell, hogy minden igaz katolikus érdeklődjék irántuk. Alkalom nyílik a világiak előtt, hogy egyházuk ügyei iránt való buzgalmuknak, lelkesedésüknek kifejezést adjanak, érzelmeiket megvallhassák, kimutathassák. Ebben a kath. kör tagjainak kell előre menni jó pélpával. Ezért hívta össze a választmányt.

Élénk discussio indult meg az alelnök előterjesztésére, melyben számosan vettek részt és határozatilag kimondták, hogy az autonomia mozgalmat örömmel üdvözlő a kör, lelkesedéssel támogatja azt és azon lesz, hogy a többi kath. hívek is teljesítsék e tekintetben kötelességüket.

Az autonomiai kongresszus és a románok.

Abból a tényből, hogy a gör. kath. románok f. hó 29-én Kolozsvárt gyűlést tartanak, amelyen kimondják, hogy nem vesznek részt az autonomiai kongresszuson, egyes lapok azt a következtetést vonják le, hogy a románok

csakugyan ki akarják vonni magukat a szervezendő kath. autonomiából és külön autonomiát fognak alakítani. Ez a következtetés még nagyon korai. Nem szabad ezért elítélni a klérust vagy pláne a püspöki kart. Ebben megerősít bennünket a balázsfalvi érsek hivatalos lapja az »Unirea«, mely legutóbbi számában a következőket írja:

»Konstatáljuk, így szól, hogy a tanácskozást csak világiak hívták össze a püspökséggel való minden előleges értekezlet nélkül. Konstatáljuk, hogy püspökségünk még nem foglalt állást e kérdésben, sőt még fizikai ideje sem volt rá. Konstatáljuk továbbá, hogy egyházmegyénk minden helyén, — a honnan idáig hirt kaptunk — a katolikus autonomia, az eszmecsere főtárgya, és miután maga a primás is kérte püspökségünk erre vonatkozó véleményét, püspökeink legközelebről tanácskozást fognak tartani, hogy a tervezett katolikus autonomiával szemben álláspontjukat jelezhessék.«

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 19.

A képviselőház mai ülése fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Molnár Antal, Nyegre László, és Rakovszky.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső, Erdély Sándor.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök bemutatja Temes megye tiszviselőinek kérvényét az 1896-ik évről nyugdíjukba való háromszoros beszámítása iránt.

Az interpellációi könyvbe két interpelláció van bejegyezve: Sima Ferencz interpellációja az aratási sztrájk tárgyában a belügyminiszterhez és Endrey Gyula interpellációja az alföldi szocialista mozgalom tárgyában a kormányhoz.

Következik a napirend:

A bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat

tárgyalásának folytatása.

Hentaller Lajos: Azzal kezdi, hogy a kormánypárt mindig szívesen és előszeretettel hivatkozott Angliára, ha valamely törvényjavaslatot keresztül akartak vinni. Pedig jó lett volna, ha e javaslat tárgyalásánál is Angliára hivatkozott volna, mert ott éppen a sajtószabadság korlátozása hozta létre a legteljesebb sajtószabadságot. Az angol sajtó nem régen nagyon brutálisan támadta meg Viktória hercegnő férjét és mégsem jutott senkinek eszébe, hogy a sajtót megrendszabályozza. De nem is lett volna tanácsos ott ezt megkísérteni, mert az a miniszter, aki ezt megtette volna, könnyen a tenyerében érezhette volna a fejét. (Helyeslés balról.) A 67-iki kiegyezésről beszél. Deák Ferencznek akkor — a zsarnokság megszentelése után — a nemzet olyan többséget bocsátott rendelkezésére, mint még senkinek...

Just Gyula: Csak Bánffynak!

Hentaller Lajos: Nagy Sándor képviselőtársára hivatkozik ezután, aki beszédében azt mondta, hogy senki sincs a pártjában, a ki az alkotmány és a szabadság ellen törne. Példákat hoz fel, hogy ez az állítás nagyon merész volt s élénk színekkel festi a kormány által teremtett állapotokat. Ezeket hozom fel t. képviselőház, Nagy Sándor képviselő ur beszédére...

Förster Ottó: A macedoniai Nagy Sándoréra? (Derűtség.)

Hentaller Lajos: A kormány jobban tenné, ha a sajtószabadság korlátozása helyett a sok költségbe kerülő hadsereg létszámát számítaná le. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a javaslat utasítását vissza a bizottsághoz, hogy összhangba hozassák a miniszternek avval a kijelentésével, hogy a törvényszékek a magánbecsületsértési eseteknél sajtóbírósságokká alakulnak át. (Helyeslés balról.)

Horánszky Nándor: A sajtószabadság korlátozása csak a hatalom, növelésére vezetne, pedig abból a hatalomból már nagyon sok van a kormány kezében. A sajtó a közszabadság védelmezője és sajtószabadság nélkül nincs közszabadság. (Helyeslés balról.) A sajtószabadság nem a kormány érdeke, hanem közérdek s így ennek megszorítására a kormánynak nincs joga. (Ugy van balról.) A gyűlekezési jogról beszél ezután. A gyűlekezési jog törvénybe van iktatva...

Förster Ottó: Igen ám a részvénytársaságoké!

Horánszky Nándor: ...és mégis cenzurán megy keresztül, mert a kiküldött rendőrtisztviselő minden pillanatban feloszthatja a gyűlést. A szólásszabadságról van szó, a mely a közélet működése felett kritikát gyakorol. De hát a szólásszabadság nem functionál jól, mert a kormány hatalmi érdekeit érinti. (Zajos helyeslés balról.) A vármegyék klickjeiről beszél ezután, a mely klickek ujonganak, ha kell, üldöznek és mindent meg tesznek a kormány parancsára. Most a sajtószabadságot is ki akarja a kormány szolgálatni a klickeknek. Ez a javaslat a közérdeket elvonja attól a módtól, hogy kritikát gyakoroljon. A miniszter az esküdtzések reputációján olyan nagy sérelmet ejtett, a minőt az az intézmény, a mely 30 esztendőn át híven szolgálta a törvénykezést, nem érdemelt meg. A miniszter azt mondja az esküdtzésekről, hogy nem functionáltak jól. Ő ennek az ellenkezőjét állítja és pedig több joggal, mint a miniszter, mert annak kötelessége bizonyítani állítását, a ki először állit. (Helyeslés balfelől.) A miniszter abból a vagyomból, melyet neki elődje szerzett, nagy lábon él. (Tetszés balról.) A miniszter azt mondja, hogy reformálja az esküdtzégi intézményt. Ő azt állítja, hogy nem reformálja, hanem megnyirbálja, mert keveset változtat rajta, s azt is rosszul teszi. (Ugy van balfelől.)

Förster Ottó: Ha nem ért hozzá!

Horánszky Nándor: Ha az esküdtzések nem működtek volna a kormány szája-ize szerint, akkor a szerencsétlen 35-ik § értelmében, egymásután felfüggesztette volna a kormány az esküdtzések működését. Azért hálával van igazságügyi bizottságnak azon tagjai iránt, akik ezt a paragrafust lehetetlenné tették. Az igazságügyminiszter nagyon makacs s ez az ő fő jellemvonása. A 16-ik §-t mindenáron keresztül akarja erőszakolni, pedig erre semmi szükség nincs. A kormány eljárásában semmi logika nincs; de nem azért, mintha nem volna erre képes, hanem mivel abból a blamasztikából mindenáron ki akarna bontakozni, melybe beletutott. (Helyeslés balfelől.)

Förster Ottó: Orvosi vizsgálat kellene neki.

Horánszky Nándor: a miniszter maga sem ismeri horderejét a törvényjavaslatnak.

Endrey Gyula: Csizmadiák! (Derűtség.)

Horánszky Nándor: Azt kérdi a minisztertől, hogy ha két ember, egy közhivatalnok és egy magánember szövetkezik arra, hogy nyomtatvány útján megkárosítsák az államot, mi lesz velük?

Erdély Sándor: Ha két ember követi ei, mi az?

Horánszky Nándor: Azt mondja, hogy ha őt megkérdéznék, minden mást szívesebben kiengedne az esküdtzések hatásköre alól, mint a rágalmozást és becsületsértést, mert hiszen ez a közérdek kritikája. (Ugy van, balról.) A 16-ik § elfogadása esetén a sajtó örökös perzekuciónak lesz kitéve. Aki meg fogja írni ennek a kornak a történetét, szomoruan fogja konstatálni, hogy a miniszter ur a polgárok magánbecsületét nem merte rábizni a polgárokból alakítandó esküdtzésekre. (Ugy van, balról.) Nem hiszi, hogy a kormány tudná, hogy mit cselekszik. A javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés és éljenzés balról.)

Elnök: az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Rakovszky István: A kormánypárt mindig azt mondta a néppárttól, hogy reakciónárius. Csodálatos mégis, hogy amióta ez a vita tart, ez a vád elnémult s talán még csodálatosabb hogy a reakciónárius néppárt teljes erőve, védi a sajtószabadságot a liberális kormánypárt ellenében. A kormány azt hirdette, hogy

az egyházi politikai törvények az új szabadelvű hajnalhasadást jelentik s ime, e hajnal sugarai-ban a kormány egyik reakciónárius, erőszakos lépést a másik után követi el. Most a sajtó-szabadsághoz nyul, mert a szabad sajtótól mindig rettegetek a mamelukok és a haszonleső pártok. (Helyeslés balról.) Anglia szomorú kor-szakában szabad volt a sajtó s ime most, ami Buckingham korában a szabadsajtó elnyo-mására törekcsenek. Somsich egykori beszédéből cziál s bebizonyítva látja, hogy a nagy idők nagy embereinek az esküdtzékekről nem vol-tak azok a rossz nézetek, mint a kormánynak. De hiszen a szabadelvű párt sem volt azon a nézeten még rövid idő előtt sem. Különös, hogy éppen most olvassa a lapokban, hogy a sza-badelvű párt elhatározta, hogy különvélemény-nyel senki sem lehet a párt tagja. Ez nagyon veszedelmes axioma, mert elveszithetik éppen a legkiválóbb tagjaikat, akiket nagyon nehéz lesz pótolni. (Helyeslés balról s nevetés jobb-ról.) Ne nevéssenek ott a tuloldalón, mert itt van Szilagynak egy beszéde, melyben kijelenti, hogy (olvassa) az esküdtzéki intézmény egyik biztosítéka az 1848-iki törvényeknek s érinten-tlenül fenntartandó. (Zajos helyeslés balról.) Most nevéssenek ott jobbról és mondjanak le Szilágyi Dezsőről. (Ugy van balról.)

Ezután a kormány zsarnokságára és ma-kacságára czélozva, mely szerint nem akar engedni a megnyilatkozó közvéleménynek, czi-tálja Talleyrand szavait: Van hatalmasabb és bölcsőbb lény a világon, mint bárki, mint min-den miniszter a multban, jelenben és jövőben: a nagy közönség. A közönséggel szemben ma-kacsul védeni egy álláspontot: nagy politikai hiba. Amellett makacsul kitartani: legnagyobb politikai hiba.

A kormánypárthoz is van egy szava: 1848-ban Petőfi megírta a Talpra magyart! A Hatvani-utczát elnevezték Szabadsajtó-utczának. Ma egy kormánypárti Tyrtäus ezt írta: Térdre magyar Bánffy előtt! (Zugás, helyeslés.) Nem fogadja el a javaslatot. (Zajos helyeslés bal-felől.)

Sima Ferencz: Kéri a Házat, hogy tekin-tettel az interpellációkra, beszédét holnapra halaszthassa.

Erdély Sándor válaszol Molnár János kép-viselő interpellációjára a büntető törvénykönyv 172. §-a 2-ik pontjának megmagyarázása tár-gyában. Tudomása szerint bíróságaink nem hoztak olyan ítéletet, amelyek a büntető tör-vénykönyv említett paragrafusába ütköznenek. Mivel tudomása nincs ilyen dologról, nem is intézkedhetik; nem létező esetek ellen nem lehet intézkedni.

Elnök: Az interpelláló képviselő ur nincs jelen, úgy a Háznak határoznia kell a válasz tudomásul vétele felett.

Ivánka Oszkár: Kéri az elnököt, hogy előbb állapíttassa meg a Ház határozatképes-ségét, mert nincs száz képviselő jelen.

Elnök: Jelenti, hogy 103 képviselő van jelen s így a Ház határozatképes.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Sima Ferencz interpellációjára.

Sima Ferencz: Kérem a bel- és földmi-velési miniszter uraktól: igaz-e a lapokban szellőztetett ama hír, hogy a miniszter urak közös egyetértéssel a belügyminiszteriumban, az alföldi munkáskérdés rendezése érdekében egy szakhivatalt szerveztek s ennek élén egy állítólag az alföldi munkáviszonyokban jártas helyi tekintélyt neveztek ki?

Ha igaz, mi a céljuk a miniszter urak-nak e rögtönzött hivatallal. Az-e, hogy a kü-szöbön álló aratási munkálatokkal szemben fellépett munkás-sztrájk korlátozására legyen kéz, amely a központból vehesse az erőhata-lomra támaszkodó egyöntetű hadjáratot, vagy hogy végre annyi nógatás után legyen a mi-niszteriumban egy szakosztály, mely hivatás-szerűleg kíván foglalkozni állami életünk egész egyetemét életérdekénél érintő munkabajok nagy problémájának megoldásával?

S amennyiben az utóbbi volna céljuk a miniszter uraknak, tekintettel arra, hogy az alföldi munkás bajok vesztéres jelenségei mind fenyegetőbben lépnek föl és az által az egész ország figyelmét aggodalommal kötik le; nem-e szándékuk a miniszter uraknak az ország meg-

nyugtatósa érdekében még az aratás megkez-dése előtt, de legkésőbb a nyári ülésszak ahoz egy, az egész munkáskérdést tárgyzó s a ba-jok gyökeres orvoslására czélzó törvényjavas-latot terjeszteni elő?

Sima Ferencz interpellációjára válaszolt ezután előbb Darányi, később Perczel Dezső belügyminiszter.

Sima a választ nem veszi tudomásul s szégyenleni valónak mondja a belügyminiszter modorát.

Pulszky: (Közbekiált.) Szégyen hogy Ön itt ül.

Sima: (Hevesen.) Ne szemtelenkedjék.

Elnök: Simától megvonja a szót s az ülést bezárja.

Gróf Wenckheim Frigyes ezüst lakodalma.

Gróf Wenckheim Frigyes val. b. t. tanácsos, orsz. gyűlés. képviselő és neje gróf Wenckheim Krisztina e hó 18-án tartot-ták meg ezüst lakodalmaikat.

Pénteken reggel 8 óra előtt már zsufolva yolt az ó-kigyósi major temploma az egész környékből oda sereglett hívekkel. Pont 8 óra-kor megérkezett az ünneplő grófi pár is a ro-konság s a vendégek kíséretében.

A papság élén Szécsenyi Lajos cz. kanonok, új-kigyósi plébánossal a széles piros szőnyeggel borított lépcső alján fogadta őket s aztán felvonultak a diszesen felékesített tem-plomba, mely épen úgy volt felékesítve, mint ezélt 25 évvel.

Az ünnepek részére a szentélyben egy piros bársonnyal bevont imazsámoly volt el-készítve. Majd megkezdődött a hálaadó szent mise, melyet Szécsenyi cz. kanonok végzett az összes kegyuri papság segédkezésé-vel. Mise alatt a grófi pár és az egész család s a hívek közül nagyon sokan a szt áldozáshoz járultak.

Mise végén Szécsenyi cz. kanonok felöltötte azon ruhákat, melyekben ezélt 25 évvel néhai G ö n d ö c s Benedek apát a grófné volt nevelője, egybeadta őket. Aztán megható szép beszédet intézett hozzájuk, s egy gyönyörű ima kíséretében megáldotta őket. A grófi pár megindultan könnyezett s vele az egész templom.

A szent ténykedések végeztével a gróf és neje a közönség lelkes ovációi között kas-télyába hajtatott.

Rövid reggeli után a küldöttségek járultak eléjük. Legelőször a család gratulált: Jelenvol-tak: Gróf Wenckheim Dénes és neje Wenckheim Rika grfnő; gr. Szécsenyi Antal és neje Wenckheim Krisztina grfnő; Józsi, Laczi, Pali grófok, Mariska és Ilona grfnők, mint gyerme-kei. Gróf Wenckheim Károly és Matild grfnő Gerláról. Gróf Cziráky Jánosné, Almásy Erzsi grfnő és leánya Joannette; gróf Almásy Dénes és neje Károlyi Ella grfnő Gyuláról és még számosan.

Azután a kegyuri papság tisztelgett Szécsenyi cz. kanonok vezetése alatt. Ott voltak, Kny Antal esperes, Gróh Ferencz szt. széki ülnök, Dr. Kramp János esperes, Hunyady Imre, plébános, Hellerbrat plébános. A papság átnyújtott egy vadgalamb-szin borbé kötött, ezüst cirádákkal ékesített diszalbumot, melyben az összes kegyuri tem-plomoknak és az összes lelkészkező papságnak fényképei foglaltak: Ugyszintén egy a grófi család életrajzát és az uradalmak leírását tar-talmazó monographiát két példányban, egyet a gróf és egyet a grófnő részére. A gróf megha-tottan mondott köszönetet a figyelmért.

Majd az uradalmi tisztikar tisztelgett Rácz János inspektorral élén. Egy gyönyörűen irt feliratot nyújtott át, mely tiszta ezüst fedelű kötésben volt, s rajta dombor be-tűkkel a grófi pár neve, s az átnyújtás ideje. Tisztelgették még Aradsz t m á r t o n és Uj-Kigyó s községek előjáróik vezetése alatt.

Délben 50 terítékű ebéd volt. A pezsgő-nél felállott Józsi gróf és testvérei nevében felköszöntötte szerett szüleit. Majd Kny An-tal békési esperes szólott. Aztán Gróh Fe-rencz gyulai plébános, mint néh. Göndöcs apát utódja. A gróf igen szép toasztban köszönte meg azt a szives szeretetet, melyben e napon

részesültek. Végre Szécsenyi cz. kanonok üritette poharát a grófi pár gyermekeiért.

Este felé a család tagjai szülei tisztele-tére szinelőadást rendeztek.

Az ország minden részéről érkeztek üd-vözlő sürgönyök.

A gróf minden kegyuri plébániáján nagyobb összegeket osztatott szét a szegények között.

Isten áldása kísérije a nemes grófi párt, s tartsa meg az egyház, a haza, s a jótékony-ság javára még számtalan éveket!

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 20. Iparostanoncz munka kiállítás.
Június 19. A főgymnázium zárvizsgái.
Június 19. A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasut évi közgyűlése a vármegyeház kistermében.
Június 19-29. A főreáliskola zárvizsgái.
Június 20-án. Az iparostanoncziskolák zár-vizsgái.
Június 22-én Zárvizsgák az Orsolya zár-dá-ban.
Június 23. Borlodán-Prodanovits sajtóper.
Június 30. Év végi alapvizsgálatok a jog-akadémián.
Június 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótár-gyalás.
Július 4. A Szigligeti Társaság matineeje Derecskén.

* Urnapja a Szent László templomban.

A legméltóságosabb Oltáriszentség ünnepe az ujjvárosi plébánia templomban ma, vasárnap délelőtt 8 órakor lesz. A Szent László téren állítják fel a négy diszes sátrat, ahova a kör-menet vonul. A szent misét és a körmenetet Vinkler József vál. püspök tartja, Pálffy Béla segédlelkész pedig szent beszédet mond. Az ünnepélyen a katonaság zenekarral részt vesz.

* József főherczeg Nagyváradon.

A magyar honvédség főparancsnoka József főher-czeg a jövő hó első felében Nagyváradra érke-zik, hogy a mult hó folyamán az ország kü-lönböző vidékein jelenleg tartott honvédségi szemlét városunkban a helyben állomásozó 4. honvédgyalozezred felett folytassa.

* A jövő évi választók névjegyzéke.

Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután rövid ülést tartott. Jelen voltak: dr. Bulovszky József, Hoványi Gyula, Né-methy Károly, Ullmann Izidor és Komlóssy József. Megállapították az 1898. évi választók ideiglenes névjegyzékét. A listák szerint Várad-Olasziban 964, Várad-Ujjvároson 744, Várad-Velenceze, Váralja és Csillagvároson 345, tehát összesen Nagyváradon 2053 a választók száma a jövő évben. — Az ideiglenes név-jegyzéket július hó 15-ig közszemlére teszik ki s ellene a felszólamlások az irodaigazgatóhoz nyújtandók be.

* A kir. ügyészségi hivatal vizsgálata.

Tegnap kezdte meg Pongrácz Jenő deb-reczeni kir. főügyési helyettes a helybeli kir. ügyészségnél a hivatal vizsgálatát s a kilátásba helyezett új ügyész Lázár Márton kir. al-ügyész jelenlegi hivatal vezető vezetése alatt a számadásokat, valamint a pénztárt az utolsó krajczárig mindent a legnagyobb rendben és pontosságban talált. Ma az ügykezelést, holnap pedig a fogházat fogja megvizsgálni s valószí-leg Gyulára utazik.

* Tízéves találkozó. Azok a kik ezélt 10 évvel tették le a nagyvárad kir főgymna-siumban az érettségi vizsgálatot, fogadásokhoz hiven tegnap este összegyűltek, hogy feljussák régi barátságuk emléket, megállapították a mai nap programját a következőkben: Reggel 1/9 órakor Kotunovits Sándor főgymnasiumi igazgató csendes misét mond a fehérpapok tem-plomában, mely után az egész társaság kimegy a Szent-László fűrdőbe, hol déli 1 órakor nagy bankett lesz, melyre az egykori s még életben levő tanárok hivatalosak u. m. Agáczy Norbert, Kékuss Vidor, Ponty Kelemen, Kotunovics Sándor, Károly

Iren Dr. Kedélyes mulatsága lesz ez a régi iskolatársaknak, kik az élet szinpadára kivette most már mint férfiak küzdenek a létért s kiknek ez okból kétszerezsen jól esik vissza gondolni a gond nélküli diák évekre. — Az elhunyt M a k r ó c z y Gábor osztályfőnök emlékére valószínűleg alapítványt tesznek.

* **Tuljegyzett „koronák”** A „Biharmegyei Takarekpénztár” által szervezett „Korona takarékos és hitel szövetkezet” tegnapi alakuló közgyűlésén konstatálták, hogy a kitűzött 1500 tagrészt nem jegyeztették hanem még 12 koronás részjegyet jegyzésére szükséges. Ettől nagyon bátran megalakulhatott a szövetkezet, mert kilátás volt rá, hogy ily csekély összeget jegyezni fognak utólag is, azonban mint tudjuk, még erre a „kilátásra” sincs szükség, amennyiben az alakuló közgyűlésen be nem mutatott 50 számú aláírási íven 14 rész van aláírva, tehát két részvényenél több, mint a kiszabott 1500 korona.

* **A gör. keleti egyház panasza.** A nagyváradi gör. keleti egyház beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, a melyben panasolja, hogy a gör. keleti temető előtt lehetetlen a közlekedés, mivel a víznek nincsen lefolyása s egész töcsében áll az út. Régebben levezető árok fogadta be ezen vizet, de a V.-velencei állomással a levezető árkot betömték. B u s c h David főmérnök erre vonatkozó jelentésében igazolja a gör. keleti egyház állítását s javasolja, hogy az ügy tüzetes megvizsgálása céljából helyszíni szemlét tartsanak, a melyre az érdekelteket is hívják meg.

* **Kert-utca kikövezése.** A városi közgyűlés a jövő hónapban fogja tárgyalni a folyó évben teljesítendő kikövezési és utca rendezési programot s ebben a Kert-utca alsó részének kikövezése, aszfaltozása is befigyeltetik. Soká lesz azonban, míg ez a program a megvalósításhoz jut s éppen ez okból a lövészegylet Rhédey-kert felügyelő bizottsága siettetni akarja az ügyet. Beadványt intézett a városhoz, a melyben Kert-utca alsó részének mielőbbi kiburkolását sürgeti. Hivatkozik azon elismert tényre, hogy a közönség a nagy portól nem járhat ezen az utcán, a mely egyúttal a Sporttér és Rhédey-kerthez vezető út. Felemlítik továbbá, hogy a katonai nevelőintézet építése alkalmából oly nagy lesz a kocsis közlekedés, hogy állandó porfelhő borítja a kövezetlen utcát.

* **Balassa Báliut hamvai.** C z o b o r Béla dr. egyetemi tanár, a kit az akadémia Balassa Báliut báró sirjának a földkutatásával oizott meg, most végre ráakad a költő földi maradványaira. Liptóvármegye levéltárában őrzött egyik kormány szerint a költőt H y b b e község templomában helyezték örök pihenésre. Czobor professzor püspöki engedéllyel meg is tartotta e templomban a kutatást. Előbb fölnyitotta a kriptát, a mely üres volt, majd a sekrestye s a szőszék között emeltette föl a padlót, de ott sem talált semmit. Kutatás közben feltűnt Czobornak, hogy a főhajó egy pontján a padlócskák kissé lesüllyedtek. Nyílást csináltatott tehát a padlózatban, amikor üregre akadt. Az üregben két csontváz feküdt egymás mellett a melyekről később megállapították, hogy az egyik a Kassánál elesett Balassa Ferenczé, a másik pedig a költő Balassa Báliut. A két csontvázat Budapestre hozzák az antropológiai intézetbe, a hol azokat Török Aurél professzor még egyszer megvizsgálja.

* **A fertőzött községek ellen.** Nagyon fontos dolgokban tette meg a szükséges lépéseket dr. H o v á n y i Ferenc Nagyvárad város főorvosa. Gondos megfigyelés alapján tapasztalta, hogy a Nagyvárad szomszédos községekből igen sok esetben behurcolják a különböző járványos betegségeket a városba s így megbénítják a hatóság legéberebb gondoskodását is. Ugyanis mikor a környéken levő községekben valamely járvány uralkodik, a falusi lakosok akadálytalanul hordják be az élelmiszereket eladás végett s ezzel együtt a veszedelmes fertőző bajokat is becsempészik a városba. A főorvos előterjesztése folytán Nagy-

várad város polgármestere megkereste Biharvármegye alispáni hivatalát, hogy a járványos fertőzött községekről esetről-esetre értesítse a várost. A fertőzött községekkel szemben a forgalmat korlátozni fogja a város. Ha szigoruan keresztül viszik a dolgot, sok kellemetlenségtől szabadul meg Nagyvárad.

* **A nagyváradi utcák kövezése.** Hoztuk nemrégiben, hogy Busch Dávid városi főmérnök mily nagyszabású kövezési programot terjesztett be a közgyűlés elé. Ebben azonban nem volt felemlítve, hogy mennyi kavicsolás kell a folyó évben az utcákra. A mérnöki hivatal jelentése szerint Olasziban 673, Ujvároson 450, Csillagvároson 150, Váradvelenczén 639, a külvároson 273, az országutakon 208 köbméter kavics szükséges. Rostált kavicssal 2117 frt. 80 krba, vegyeskavicssal 1160 frt. 60 krba kerül az utak kijavitása. A város egy határozat folytán csak rostált kavicsot alkalmaz. Homokolásra kell 250 kbm rostaalj 221 frt. 80 kr s a váradveleucei vásártér rendezésére kavics 200 frt. értékben.

* **Hol lesz ma a piac?** Mivel ma a Szent-László téren a hivek urnapi körmenetet tartanak, a rendőrség a mai napra kitiltotta kofákat mindazon helyekről, melyeken a körmenet elvonul. A piac e helyett ma a nagyvásár tere lesz át helyezve. Így tehát a gazdaszonyoknak ma, egy kissé nagyobb stációt kell tenniük, hogy az élelmi szereket bevásárolhassák.

* **Verseny-tekézesek.** A nagyváradi katolikus kör ma délután kellemes szórakozásról gondoskodik tagjai részére. A kör kertjében levő két tekepályán nagy verseny-tekézést rendez. A díjak nemzeti szallaggal vannak díszítve. Az első díj 1 darab arany, a 2-ik díj egy 2 frtos ezüst, a 3-ik díj egy 1 frtos ezüst és a 4-ik díj egy ezüst, korona. — A váradvelencei Népkör helyiségben ma délután szintén lesz teke-verseny.

* **Csendes lesz a városliget.** Többször interpelláció tárgyát képezte már a városi közgyűlésen az a vizsás állapot, hogy a gyermekjátszó helyül átadott Város ligetben óriási zajt okoznak a katonai dobos és trombitás iskolások. Ifj. Rimler Károly főkapitány most jelentést tesz a városhoz, a melyben tudatja, hogy a honvéd parancsnoksággal érintkezésbe lépett s az egészséggel hajlángó más helyre vezényelni a kürtösöket és dobosokat, ha más kisebbszereű gyakorló teret jelöl ki részükre a város. Ilyen alkalmas terület kijelölését a katonai parancsnokság közbejöttével P a p p János, B u s c h Dávid és a főkapitány eszközlik. — Csakhogy a honvédségen kívül a közös hadsereg dobosai és kürtöse is a Városligetben tanulnak s ezek részére is kell más területről gondoskodni.

* **Nem kell kavicsbánya.** A magyar mérnök és építész egyesület felhívta a városokat s így Nagyvárad városát is, hogy az utak és utcák fedésének könnyítésére állítson fel kőbányát és közutot. A városi mérnöki hivatal e tárgyban betervezte véleményét a tanácshoz; ezen vélemény szerint Nagyváradvárosában kőbányára szükség nincs, mivel a Körözs folyó megfelelő minőségű és elégséges követ ad az utastek burkolására, a mely jobb a kötörmelőléknél. A koczka burkolást pedig a kisebb kőbányából fedezi Nagyvárad városa.

* **Rabok az aratásnál.** A napokban említettük, hogy az igazságügyminiszter táviratilag megkereste a nagyváradi kir. ügyészséget, hogy hány rabot lehetne pár hétig kellő felügyelet mellett aratásra felhasználni. A kormány ezzel is, mint a katonaság felhasználásával, azokat a veszedelmeket akarja ellensúlyozni, a melyek az Alföldön a szocialista mezei munkások strájkja esetén előállnak. A nagyváradi kir. ügyészség ez időszerinti vezetője: L á z á r Már-

ton kir. alügyész az aratásra alkalmas rabokat felszólította, hogy hajlandók - szükség esetén kimenni mezei munkára. Harmincz fogoly jelentkezett, akiket felhasználhatnak a szocialisták ellen. Öt börtönőr kíséri a rabokat s felügyel rájuk az egész idő alatt. A kir. ügyész jelentést tett erről Erdélyi Sándor igazságügyi miniszterhez.

* **Nyáralók Bihar-Füreden.** A fürdő szezon már megkezdődött a páratlan szépségű klímikus gyógyhelyen, Bihar-Füreden. A vendégek sűrűn érkeznek, hogy élvezzék az ozon-dus pompás levegőt s gyönyörködjenek a természet pazar szépségében. A nyáralók között van a fürdő tulajdonosa: P á v e l Mihály nagyváradi gör. kath. püspök is. A fürdő közbiztonsága szempontjából négy főből álló csendőrőrsöt létesítettek, a mely már megkezdte működését.

* **Betörés Pecze-Szöllösön.** Tegnap éjjel Pecze-Szöllösön, néhány ismeretlen tettes betört a patikába s két forint néhány krajczárt elvittek. Beakartak még törni Barátky vegyes kereskedésébe és a jégpinczével szemközti levő boltba, innen azonban megugrasztották őket. A patika tárva-nyitva volt s R é z Sándor vette észre a bűntényt. A patika teljesen össze volt forgatva s a receptes bördöd és a pénz fiók az utcára volt kiütöve. A nyomozást megindították.

* **Tisztul a város.** A nagyváradi rendőrség az idegen koldusok ellen tegnap razziát tartott s több mint harmincz nyomorék embert fogott össze, kik Nagyváradra jöttek koldulni. A rendőrség az elfogottakat illetőségi helyükre tolonczoltatta. Tisztul a város.

* **Lopás.** Özv. Szilágyi Imréné és Szilágyi Imre a nagypiaczéti raktár mellett éjszakáztak a szekerekön. Míg ők szundikáltak, a szekerről 1 frt 50 krnyi pénzcsekkjüket és két tajték pipát ismeretlen tettesek elloptak. A károsultak jelentést tettek a rendőrségnek, hol a tettes kiderítésére nézve megtették a kellő lépéseket.

* **Jó korrepetitor.** Correpetitornak ajánljuk a nyári szünidőre helyben gymnasiumi vagy elemi iskolai tanuló mellé egy jeles képzettségű papnövendék. Bővebb felvilágosítás lapunk szerkesztőségében kapható.

* **Megválasztott körorvos.** Hajdu-bagos községben a napokban tartották meg a körorvos választását. Élénk érdeklődés mellett dr. K r á n s z k y Béla orvost választották meg körorvossá.

* **Javitott írotoll.** Ha aczél-tollal írunk, azt gyakran kell a tintába bemártani, ami némely embernek a gondolat-menetét megzavarja; III. Napoleon, Julius Csárt írta, egy olyan tollat csináltatott, amelynek szárában van a tinta és egy ginni nyomása folytán egy csöpp tinta megy a tollba; ilyeneket használnak az orvosok, de ezek drágák, mert szerkezetük aranyból van, hogy a folyadék meg ne marja. Egy gyár készít olyan tollat, amelynek belső része vissza van hajlítva és ez képezi a tintatartót, amelyből a folyadék lassan leszívárog. Egy vidéki magyar tanító egyszerű, olcsó és czérszerű módot ajánl; ugyanis a tollszárba két tollat dug, egy ujat és egy ócskát, ez utóbbi felül van, a két toll közötti hézag szolgál tintatartó rezervoárnak, amelyből a folyadék lassan leszívárog az alsó toll hasadékján. Szabadalmat találmányára nem kér, hanem közzéteszi az emberiség hasznára.

* **Választás szerint.** Ugy csalogatják a kis koresmába a vendégeket:

**Három fogás
választás szerint
35 kr.**

A vendég kér:
— Adjon bifsztet!
— Nincs bifsztet, — felel a pinczér.
— Kérek negyed kacsát.
— Nincs kacsá.
— Akkor hát minek írják ki, hogy választás szerint?
A pinczér ravaszul felel:
— No igen, választás szerint, de a — gazdám választ.

Huszonöt éves tisztviselő.

— Nagy Ignác ünneplése. —

(Saját tudósítónktól.)

A nagyváradai pénzügyigazgatóság tegnap ismét szép ünnepet ült. A számvevő osztály vezetője, Nagy Ignác számtanácsos huszonöt éves jubileumát ünnepelték meg, kit az egész város ismer s mindenki őszinte jó kívánattal üdvözli a derék tisztviselőt.

Az ünnepély impozáns megnyilatkozása volt annak a szeretetnek, melyel a jubiléus tisztviselő társai huszonöt évi szolgálata alatt körülvették s megünnepelték vele együtt az önzetlen munkát és szorgalmat, mely Nagy Ignác legdicsegeteméltőbb tulajdonsága.

A számvevő osztály tiszti kara rendezte az ünnepélyt, az ünnepelt mit sem tudott róla s talán szerénysége megakadályozta volna a huszonöt éves évforduló megünnepelését s éppen azért rendezték titokban.

A megható ünnepélyről, melynek minden részlete egy-egy tanujele volt az iránta érzett ragaszkodásnak, — tudósítónk e következőket írja.

A pénzügyigazgatóság számosztálya, továbbá az adóhivatal és vámhivatal tisztviselői Faust Elek szobájában gyűltek össze s pont 11 órakor egy négy tagból álló bizottság ment az ünnepeltért kit belépésekor viharos éljenzéssel fogadtak, mire S z i t a József számvizsgáló a következő szép beszédet intézte az ünnepelthez:

Mélyen tisztelt számtanácsos ur!

Szeretett főnökünk!

A nagyváradai pénzügy igazgatósági számvevő osztály tiszti karának alapos tudomása van arról, hogy neked mint ezen számosztály vezetője és közvetlen főnökének a nehéz pénzügyi teret töltött hasznos munkáságnak ma, — 25 éves évfordulója van e tiszti kar abban állapodott meg, hogy e ritka, nevezetes napot arra fygja felhasználni, hogy irántad, mint szeretett főnöke iránt régtáplált szeretetét tiszteletét háláját és hódolatát nyilvánítsa; — melynek nyilvánításával én bizattam meg.

* * *

Mélyen tisztelt számtanácsos ur!

Szeretett főnökünk!

Ha beletekintünk az év egyes évszakaiba ott több nevezetes napot találunk ám, de ezek váltakozva bár ismét minden évben előfordulnak még ellenben oly nevezetes nap mint a mai egyes emberek részére egy uegyed században egyszer náha de nagyon ritkán kétszer fordul csak elő hej pedig egy uegyed század alatt — különösen a nehéz pénzügyi téren igen sok; buval, — gondal telt nap fordult elő, de te mindazon által nem csüggedtél el, és nem szüntél meg soha a nehéz feladatok teljesítésében utat törni s jó példával előre haladni; — te a legnaggyobb gondok közepette is tudtál és tudsz szép és jó szóval inteni. oktatni buzdítani a jóra, sőt még alkalom adtán vizsgálni is bennünket; — te mint főnök és jó barát mindig együtt éreztél és egyett értettél e tiszti karral, mégis ha kell igazságos és méltányos tudsz lenni; e nemes tettek maradandó emlékül visódtok be sziveinkbe, s mert te magad is a megtestesült jóság és szeretet vagy azért kívánja a tiszti kar, hogy adjon neked a mindenható ur Isten erőt egészséget és hosszú életet, hogy a nehéz pénzügyi téren napfényre hozott oda adó munkáságnak nagyon megérdemelt méltóbb gyümölcsét sokáig élvezhesse.

* * *

Mélyen tisztelt számtanácsos ur!

Szeretett főnökünk!

Te szives voltál e tisztikar minden egyes tagját becses főnöki szeretettedben, jó barátságodban részesíteni melyért e tiszti kar hálás köszönetet nyilvánít és határozottan kijelenti, hogy soha meg nem szűnik tégedet tisztelni és szeretni és arra kérünk tarts meg mindnyájunkat becses főnöki szeretettedben barátságodban.

A beszédre Nagy Ignác meghatottan válaszolt s lendületes beszédében köszönte meg a tisztviselők iránta érzett szeretetének megnyilatkozását.

Ezután az adóhivatal tisztviselői élén Kovács Dénes adótárnok üdvözölte.

Végül a pénzügyigazgatóság tisztikara élén Papp Miklós üdvözölte a jubiléus, s megleghangu beszéd kíséretében nyújtotta át a p. ü. igazgatóság emléktárgyát, egy értékes szivartárczát.

A számvevőség egy diszes aranyos keretű arcképcsoporttal lepte meg, mely a számvevőség tiszti karát ábrázolja, közbül egy szép kivitelű nagyalakban az ünnepelttel.

Este Kárger Sándor vendéglőjében bankett volt.

Jelenvoltak: Nagy Ignác, Papp Miklós, Szita József, Nagy Endre, Ragány János, Nagy Antal, Révész Lajos, Kovalszky Károly, Bartha Endre, Ménes Péter, Kajdy József, Szondy József, Kovács Dénes, Kozma Antal, Heimlich János, Virág Géza, Satz Miksa, Tomka József, Kaczvinsky János, Csepp Zsigmond, Ujváry Zoltán, Paskó Péter, Gaál Károly, Rászonyi Béla, Dely Géza, Jugán Gusztáv, Padala Pál, Budó János, Mátyus Zsigmond, Zinner Ignác, Beniczky Sándor, Makay József, Malinak Róbert, Varga József, Solb Árpád, Kuchler Ferencz, ifj. Márkus János, Nagy Ignác, Handel József, Stefani Döme.

Az első pohárköszöntőt Ménes Péter mondta, ki szép és lendületes szavakban emlékezett meg az ünnepeltről.

Papp Miklós emelt ezután poharat humoros beszédben élteti az ünnepeltet, szép szavakban fejezi ki jókívánatait. Ragány János mint kartársát üdvözli az ünnepeltet s kíván neki tartós boldogságot. Nagy Ignác szép hasonlat kíséretében élteti Papp Miklóst. Makay Pál Nagy Ignácra ürti poharát. Satz Miksa szellemes beszédben élteti a számtanácsost, kívánja, hogy gondjai elosztassanak, örömei megszoroztassanak.

Még több pohárköszöntő hangzott el s a társas vacsora a késő éjjeli órákban véget ért. A zenét Dula Miklós szolgáltatta.

A kugli.

Állíts!!! Na ki megyen telibe?

— Én nem, mert mind le ütöm, az pedig egy hordó sör.

— Én sem, mert ha nem ütök, az tiz pohár sör.

— Hát megyek én.

— Csak vigyázz, telibe ne fogd a bírót, mert akkor végünk van.

— Ttyü! ez már sikerült! — No ez is fogott!

— Egy dobás kell az ő . . . -nek is. — Hopp! hátulról még üt. Ne fogd meg a golyót!! — — eredj a bábok közül, — — ott van ni, megállította a lábával, ebatta kártékony férgé.

Ugye kérem így megyen a kuglizás.

Ki mer vállalkozni most az ott maradt dá-mára? Ez a nagy kérdés, mert teliből ütni s mar, első ütni se nagy kunszt, de dámat biztosan lenni — az már a kunsztnak is a java.

— Eredj te. Te a multkor is levetted.

— Meg próbálom, pedig nincs ándungom hozzá.

— Na elsőre nem sikerült.

— Vigyázz már a második dobás is fucs.

— Dejszen ez szép volt. Komolyan úgy surolta, hogy ha be lett volna festve, hát eldől okvetlenül.

— No csak üsd le akár szépen, akár csunyán.

Harmadszor kerül kézbe a golyóbis. Ellenfél és pártnerék drukkja egalizálja a kilátásokat — csend lesz.

Egyszer csak megszólal egy jóindulatu nem partner:

— Egy kicsit arrébb álljon, innét nem veszi le.

Erre kitör a sok tauács:

— Maradj ott. — Eredj arrébb. — Ne úgy fogd a golyót. — Spiczre dobj stb.

A kéz lassan felemelkedik, hirtelen előre csap, a golyó repül — a dáma ott marad.

Örömmujongás az ellenpárton, lehangolás a pártnerék közt, mert lesült, akibe bíztak.

Következnek a magyarázatok. Ha arrébb állott volna, — ha nem állottál volna arrébb stb., mig a matador kijelenti:

— Nem kell annyit beszélni, ha magamra hagyatok volna, biztosan leveszem

Erre elhatározták, hogy máskor nem szólanak belé — hanem hát persze hogy nem tartják meg.

Hja! aki kuglizik, az testben-leleekben szórakozik — itt a kuglinál, boldog a magyar.

Tessék amellet megnézni, mint szedi össze mindegyik, Istenadta talentumát, hogy hasznos tagja lehessen a partinak.

Egyik a palánktól kezdve szalad neki a dobásnak, úgy hogy a bábuk ijedtükben is hasra esnek, másik dobás előtt meg lógazza a kezét, aztán úgy leguggol, hogy alig látszik s ily helyzetben marad, mig ki nem ért a golyó, harmadik oly csendesen, félig lelapulva csuszik dobás előtt, mintha fajt kakasra lesne, pedig a bábu úgy sem repül el.

Emellet a köz érzés is meghatóan nyilvánul hiszen, ha közel jár a golyó a babához, önkénytelenül kanyarit a lábával még az ellen fél is, bár ilyen pressiót nem lenne szabad gyakorolni a golyóra.

Nincs itt szó se kvótáról se panamáról itt mulat mindenki.

Most a kath kör fog diszkuglizásokat rendezni, s ha a többi klubok is így tesznek, akkor Bánffy nyugodtan alhatik, Szemere pedig mehet zabot hegyezni, mert jókedvű lesz a magyar és ami fő — nem politikál. *Kóby.*

MULATSÁG.

Tiszti juniális.

Daczára, hogy a napok óta forró időjárást tegnap egy kis csendes eső lehütötte s az egész fekete felhők tornyosultak, mégis nagy közönség rándult ki tegnap a nagyváradai tisztikar által rendezett juniálisra. Katonai munkatársunk elárulta, hogy a napi parancsban az a passus is benne volt. miszerint a juniálison mindenki rongyosra tartozik cipőjét kitűnően kell sikerülni.

Mars hadisten kedvtelve nézett is le ennek folytán a cursalonban nyüzsgő sokaságra, mely csupa ragyogó uniformisból és világos nyári ruhákból állott, melyek a katonazene hangjaira olyan tánczra kerekedtek, hogy szinte öröm volt nézni, mert a napi parancs ordre-ját betűszerint teljesítette is mindenki.

A kedélyes mulatságaak csak a legutolsó vonat füttye vetett véget, mely izzó piros szemével bámutva nézett a Cursalon felé, hol javában folyt a táncz s a pomás fáradt kezekkel gyantázta vonóját.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A sarkadi kölcsönösen segélyző és első fiu és leány kiházasító társulat alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta s leküldte Biharmegye alispáni hivatalához.

A »Biharmegyei Nemzeti Casino« választmányi ülése. A »Biharmegyei Nemzeti Casino« tegnap délután választmányi ülést tartott, melyen Cziffra Gerő alelnök, Dr. Konrád Márk, Gyöngyössi Lajos, Rádl Ödön, Cseresnyés Zoltán, Werthemstein Alfréd, Dobosffy Alajos, Szunyogh Péter, Szabó József, Szász Ágost, Wallner Ödön stb. voltak jelen. Az ülésjegyetlen tárgyát a jövő félévben megrendelő ujságok és folyóiratok meghatározása képezte, melyre nézve a választmány elhatározta, hogy a casino által eddig járatott lapokra fizetnek elő a

jövő félévben is. Sajnálattal constatáljuk, hogy keresztény szellemi lapokat csupán a »Magyar Allam« képviseli a casino olvasó termeiben, míg a szabadelvű lapok kivétel nélkül mind járnak. Pedig a kaszinó tagjai nem mindnáján liberalisok.

IRODALOM.

A Szigligeti társaság Derecskén.

Most két éve Nagyvárad fiatal irodalmi társasága Nagyszalontán kitűnően sikerült felolvasást rendezett, melynek nagy hatása azon határozatra birta a társaságot, hogy felveszi programjába azon célt is, miszerint bizonyos időközökben Bihar megye összes nagyobb közsegeiben rendez ilyen matinéket s így mintegy népszerűvé és kedvelté teszi azt az e fajta élvezetekben ritkán részesedő falusi intelligens közönség előtt, melynek ezek a felolvasások valószínűleg eseményszámba mennek.

A múlt évben a millenium miatt nem volt ilyen vidéki felolvasás, az idén a »Derecskei Casino« szives meghívása folytán az egyik legjobban fejlődő vidéki községben: Derecskén lesz megtartva az érdekesnek ígérkező matinée jövő hó 4-én, melyre nagyban készülődik Derecske.

A felolvasás délelőtt 10 órakor lesz a városháza nagytermében, délután fél 2 órakor nagy társas ebéd lesz, este 8 órakor pedig táncestély.

A társaság a következő meghívót bocsátotta ki:

A Szigligeti-társaság 1897. évi július 4-ikén délelőtt 10 órakor Derecskén, a városháza nagytermében Rádl Ödön elnök, dr. Bodor Károly, dr. Gyémánt Jenő, Propper N. János, Tóth József társasági rendes tagok és dr. Buday József ur közreműködésével felolvasó ülést tart, melyre Czimzettet és családját a társaság nevében tisztelettel meghívja Rádl Ödön társ. elnök, dr. Bodor Károly. Délután fél 2 órakor társas ebéd; esti 8-kor táncestély. Belépő jegy ára a délelőtti felolvasásra 1 korona. A táncestélyre személyjegy 2 korona, családijegy 6 korona. A felolvasás és táncestély tisztja jövedelme fele részben a derecskei kaszinó könyvtára, fele részben az Iványi Ödön siremlék-alap javára fordítatik.

A Nagyváradról kirándulók a délután 2 óra után induló vegyes vonattal mennek ki Derecskére. Már eddig is számos jelentkezés történt.

Jelentkezni még mindig lehet dr. Bodor Károly titkárnál.

— **Katholikus paedagogia.** Havi folyóirat. Szerkeszti és kiadja Gyürk Ödön Budapest Buschmann F. könyvnyomdája 7897. I. évfolyam 4. szám Szerk. és kiadóhivatal. Budapest VIII. ker. Pál-utca 7. sz. II. em. 37. sz. A mi szemünk úgy látják, hogy ez a folyóirat, legalább jelen száma nem egészen felel meg címének, Tulajdonképpen csak hittanítási folyóirat ez, vagy ha jobbaa tetszik kath. hittanítási folyóirat. Igaz, hogy e tekintetben több olyan cikket olvasunk benne, melyek Igazi lelki örömet szereznek. — **Pokorny Emánuel** hitoktató — cikke »Gyakorlatias vallástanítás a középiskolában,« ismerteti a többi közt a külföldi középiskolai vallástanítást s így nagy mértékben szélesíteni fogja a hittanítók látókörét. Dr. Máty Engelbert cikkében igazán pompás példáját nyújtja nemcsak a biblia és katolicizmus együttes tanításának, hanem egyáltalán az eleven, világos, okszerű, logikus katechesisnek. Sok okos, praktikus dolgot mond el Buday Jenő is a középiskolai »ugyvezett« szent gyakorlatokról is. Még indítványt is tesz, amelyet azonban részünkről inkább kívánatosnak, mint kivihetőnek tartunk. Mint a folyóirat több cikkéből kitűnik az erdélyi gymnasium tanárok példásan buzgólkodnak a középiskolai hittanítás színvonalának emelésén. A jól szerkesztett folyóiratot melegen ajánljuk.

— **Dismás a jobb lator.** Irta Konenber Armin szent Bened. r. áldozár ottobeuroni plébános. Magyaritá Győri Farkas Sándor eszt. főgyh. ny. plébános. Az eszterg. főgyh. ható-

ság jóváhagyásával Szatmár. Nyomatott a Pázmány-sajtóban 1897. Ára 60 fillér (30 kr.) 106 oldal. Mikor ezt a kis könyvet — az alakja, formátuma tenyéryn, nem valami nagy tenyeret értve — kéziratban olvastam, megvallom, egy kissé bizar gondolatnak találtam, hogy éppen ezzel a szenttel huzakodik elő a szerző; azonban másrészt tagadhatatlan sok vigasztalás foglaltatik benne a megáltkodott bűnösök részére. Azután meg a jó ottobeuroni plébános művecskéjével igazán eleget tett minden irodalmi igényeknek. Talpraesett előszavában közli a »jobb lator« irodalmát, azután könyve első részében ügyesen, elevenen előadja életét, halálát, dicsőségét a menyekben. (Még ma velem leszesz a paradicsomban) végre tiszteletét az egyházban, a második részben pedig szintén igen ügyesen összeállított kilencz napi ájtatóságot nyújt a hívőknek s mindezt oly ügyesen, hogy a szerzőt is szinte megszeretjük s egészen megbékülünk kezdetben oly bizarrnak látszó vállalkozásával.

Érdekesnek látjuk megjegyezni, hogy Váradon is volt egy kápolna Sz. Dismásnak tiszteletére építve, még pedig az u. n. Zsemberg-kápolna a kórházzal szomszédos régi temetőben. Zsemberg István nemes, földbirtokos építtette 1760-ban, s az volt a család sírboltja is. Ő ugyan a kápolna fenntartására hagyta majorjának felét, de az örökösök »via facti« elfoglalták, s így a kápolna romlásnak indult. Az alapítványi miséket 1794-ben a szentszék áttette a v. olaszii plebánia templomba, végre 1838-ban b. e. Lajcsák püspök magát a kápolnát is leromboltatta (Karácsonyi János: A v. olaszii plebánia története. Nagyvárad. 1884. 32. lap.)

TANÜGY.

Vizsgálatok a közsegi fiúiskolákban. Tisztelettel hozom tudomásukra a szülőknek és nagyérdemű közönségnek, miszerint: az 1896—7. tanévi záró vizsgálata a nagyvárad-olaszi közsegi elemi fiúiskola 4. osztályában folyó hó 21-én, hétfőn d. u. 3 órától, — a nagyvárad-ujvárosi közs. elemi fiúiskola 4. osztályában pedig folyó hó 23. án, szerdán d. u. B órától fogva tartatik.

Kelt: Nagy-Váradon 1897 június 19. én.

Dr. Döry Ferenc

bizottsági elnök.

Az iparos-tanonez kiállítás bezárása. Az iparos-tanoneziskola f. tanévének befejezése s a tanonez-munkakiállítás berekesztése f. hó 20-án, vasárnap d. u. 4 órakor, a polgári iskola helyiségében leend, mely alkalommal tek. Rágyány János ur az iparoktatási bizottság elnöke által a Rimanóczy alapítvány kamatai és egyéb jutalmazások is kiosztatnak.

Midőn a t. iparosesterek utján a tanulóifjúságot erről értesitem, felkérem az ipariskola tanári testületének t. tagjait, hogy az iskolai év befejezése alkalmából jelenleni sziveskedjenek. N.-váradon, 1896 június 16-án.

Szűts Izsó

ipariskolai igazgató.

Nagyváradai tanulók a dévai országos tornaversenyen. Tegnapelőtt délután indultak el a nagyváradai kir. gymnasium és főreáliskola növendékei Rátkay József tornatanár vezetése alatt Dévára a kerületi tornaversenyekre 25 tanuló ment el a versenyekre csinos tornaruhában. A gymnazisták öltözete fekete nadrág fehér ing kék csikkal, a realistáké fekete nadrág és piros csikos fehér ing. — A versenyről keddi számukban adunk tudósítást. Ugyan e tárgyban vettük a következő köszönet nyilatkozást:

Köszönet-nyilatkozás.

A dévai tornaversenyen résztvevő szegényebb sorsu főreáliskolai növendékek segélyezésére adakoztak: Báró Königswarter Hermann 10 frt, Hlatky Endre 6 frt, Mezey Mihály, gör. kath. püspökségi iroda, Sal Ferencz, Pallay La, jos, Huzella Gyula, Osztr. magy. bank 2—2 frt. Bihar megyei takarékp. 3 frt. Hoványi Géza Schöpfung Ágost, Kiss Elek, Stark Gyula, Szu-

nyogh Péter, Nagyvárad takarékp. Wallaschel Venczel, Wachsmann Albert 1—1 frt. Guttman József 50 kr. K. S. 30 kr. a főreálisk. V. és III. oszt. 2 frt, összesen 40 frt. 80 kr. Ezen adományokért az intézet halás köszönetét fejezi ki.

Aradra katonás. tarka csapat vonult be tegnap délután hangoá dobszóval a vasutól a városba a nagyváradai premontrei főgymnasium tornász-csapat, kik a dévai tornaversenyre mentek érkeztek a délutáni vonattal Aradra. Összesen 25 diák van a csapatban, melyet dr. Pácz Sándor tanár és Rátkay József tornatanár vezetnek. A diákok a »Fehér Kereszt«-ben szállottak meg, honnan rövid pihenő után katonás sorban a Szabadság-terre vonultak, a vértanuszobor elé. Körüljárták, megnézték a szobrot s aztán Fráter Pál végzeit 8 osztályu növendék mondott rövid szép, beszédet. A szobortól az aradi torntanárok és diákok kalauzolása mellett a vesztőhelyre vonult a csapat, megnézte az emlékkövet, betértek a várba s annak szomorú nevezetességű helyeit, a kivégzésű sánctozot s a kazamatákkal együtt utaztak Dévára a váradai tornászok.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A kék asszony. Varney bájos zenéjű, nagy sikert aratott operettje tegnap másodsor került színre a tegnapelőttihez hasonló pompás előadásban. A közönség gyönyörködve hallgatta a szebbnél szebb énekszámokat, az előforduló frivolitások is tegnap redukálva lettek. Legfrenetikusabb hatást a »szentelt milly-milly gyertya« kuplé keltette, melyet remekül énekelték Székely Irén, Balla, Rontay és Kövessy, ez utóbbinak egyik előadott versstrófáját itt adjuk:

En már nagyon sokat utaztam
Délén, Keleten, Nyugaton.
Nagy-Szalontán, Gyulán, Csabán is voltam
És minden viczinális vonaton.
Sőt láttam szelidített rókát
Vagy egy bikát, tengeri fókát
Püpos tevét, nyájas medvét
Egy szarvút azt is láttam
Sohasem voltam nagyzó
Elhíhetik, ha annyit mondok
Láttam, ami csak látható
De áldom azt a boldog órát
Hogy a mint a sors ritka kegyeltje
Láthatom ezt a szentelt milly-milly gyertyát.

A kedves muzsikájú kvartettel most is alig tudott betelni a közönség, mely az egyes szereplőket többször a lámpák elé hívta. — A karösszevágó előadásáért Müller karmesteré az érdem, ki nagy fáradtsággal tanította be az operettet.

Jászay Mari Nagyváradon. Említettük nemrégiben, hogy az idei nyári szini szezon első vendégművésznője, a budapesti »Nemzeti színház« kitűnő tragikája és a magyar színészet méltó büszkesége f. hó 24-én csütörtökön érkezik Nagyváradon az esti 7 órai gyorsvonattal. Az indóháznál Leszka y András szini direktor, Hoványi Géza színügyi bizottsági elnök és a színügyi bizottság tagjai fogják fogadni. Ebből az alkalomból Leszka y helyáratat mérsékelten fel akarja emelni, melyre nézve a következő meghívót vettük:

Meghívó!

A színügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a f. hó 24-én d. u. 4 órakor a városháza termében arandó bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Hoványi Géza

színügyi bizotts. elnök.

Tárgy: Leszka y András színigazgató kérelme Jászai Mari vendég szereplése alkalmából a helyárat felemelése iránt.

Jászay Mari pénteken lép fel először a »Létért való küzdelem« című drámában, mely egyuttal premiére is. A Jászay előadások bérletben lesznek megtartva. Szombaton lép fel Jászay másodsor »Essex Grófbán« és hétfőn, 28-án »Borgia Lukrécziá«-ban. Tekintve a már is mu-

tatkozó nagy érdeklődés iránt, jegyek mind 3 előadásra már csütörtökön lesznek válthatók. Minden kétségen kívül áll, hogy a szinkör a 3 klasszikés est alatt zsufolásig telve lesz közönséggel.

Egy nagyváradi szerző premiereje. Kiss Rezső a nagyváradi kir. törvényszék tehetséges jegyzője a uapokpan egy 3 felvonásos népszínművet nyújtott be Leszkay András színigazgatóhoz előadásra, melynek címe »Virág Sándor.« Az új népszínműnek szép sikert jósolnak. Leszkay augusztus havában hozza színre a darabot.

A jövő heti műsor. A komolyabb élvezetek után sovárgó publikum egy régi óhajtásának tett eleget Leszkay, midőn e hétre 3 drámát tűzött ki a műsorra, sőt e drámákban az ország legelső tragikáját vendégszerepelteti. Hétfőn a mult hét kitűnő sikerű operettjét, »A kék asszony«-t ismétlik meg harmadszor és csütörtökön negyedszer. Kétségen kívül kaszsa darabja lesz ez az operette az idei szezonnak s Leszkay sokat is költött rá, hogy szép kiállításban mutathassa be a publikumnak. Kedden Baumarchais-nak »Fourchambault család« című színművét adják. Szerdán pedig Busnach párisi színműírónak ellenállhatatlan komikájú vígjátékát, a »Helyettes«-t, mely a budapesti Vigszínháznak egyike legkitűnőbb állandó repertoír darabja. Pénteken, szombaton és jövő hétfőn Jászay fog vendégszerepelni 3 kitűnő szerepében, nem lehetetlen, hogy előadásait még a »Niobe«-val is megfogja toldani, melyet oly sikerrel mutatott be alig pár hónapja a vidéki városok nagyobb színpadjain. Vasárnap este Rátkay László népszínműve: »Felhő Klári« kerülj színre. A Fourchambault család Baumarchaisnak — a mult században élt — francia színműírónak egy régi darabja kerül kedden színre. A főbb szerepekben Paulayné, Bácsné, Somló Emma, Keszler, Bács Balla és Szendrey lépnek fel.

Heti műsor.

Hétfő: Kék asszony.
Kedd: A Fourchambault család.
Szerda: Helyettes (itt először.)
Csütörtök: A kék asszony.
Péntek: Létért való közdelem (Jászay Mari első fellépte.)
Szombat: Essex gróf (Jászay Mari második fellépte.)
Vasárnap: Felhő Klári.
Hétfőn: Borgia Lukréczia (Jászay Mari harmadik fellépte.)

Igazságszolgáltatás.

A büntető törvényszéknél a jövő hétre kitűzött ügyek.

Hétfőn 21.

Elnök: Millye, bírák: Dr. Simay, Csató, közvádlo; jegyző: Nagy János. Tárgyalás alá kerülnek:
Fekete Margit és társa ellen lopás büntette miatt;
Szentmiklósi Pál ellen szándékos emberölés büntette miatt;
Kiss Erzsébet és társai ellen lopás és orgazdaság büntette miatt;
Burtzyk Mitruné ellen emberölés vétsége miatt és Köhn Ignác ellen hamis eskü büntette miatt.

Csütörtök 24.

Elnök: Nagy J. bírák: Fassie, Csathó, közvádlo jegyző Vajnovszky. Tárgyalás alá kerülnek:
Wohlschein Lipót és társa ellen sikkasztás és csalás büntette miatt;
Hanalás Floáre ellen lopás büntette miatt;
J. Kulcsár Mihály ellen lopás büntette miatt és Fragácsi Kornél és társa ellen rablás büntette miatt.

Péntek 25.

Elnök: Millye, bírák: Grám, Dr. Simay, közvádlo, jegyző: Nagy János. Tárgyalás alá kerülnek:
Viuis Péter Pál és társa ellen lopás büntette miatt;
Demján Gábor ellen sikkasztás büntette miatt;
Drimba Tógyer ellen gyújtogatás büntette miatt és Spengler Francziska és társa ellen megvesztegetés vétsége miatt.

Szombat 26.

Elnök: Nagy J. bírák: Fassie, Csató, közvádlo jegyző: Marossy. Tárgyalás alá kerülnek:
Nebelthau Zsigmond ellen sikkasztás büntette miatt.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

49.

XIII.

A következő nap megmutatta, hogy az esésnél Vilmosnak semmi komolyabb baja, tehát agrázkodás nem történt, többé tehát szó sem volt róla, de bizony az sokáig tartott míg Vilmos lábai annyira a mennyire helyreállottak s újra járhatott.

Mikor Leonora újra elfoglalta helyét egy szót sem szólt a Daisyval való beszélgetésről, visszaborzat, hogy Leonorával arról beszéljen. Már félt a szokott gunyos nevetéstől és vállvonogatástól, saját kötelességének ismerte el a lány átváltoztatását, megjavítását. Az a gondolat, hogy ezt kell tennie, hogy a leány lelkét kell felébbresztenie, széppé tette előtte az életet, becses feladatnak tünt fel előtte. A lányka nagyon érdekelte, vad féktelen természetére nézve, mely Leonora hidegségével szemben nagyon kifejlődött, melyet kis eszközökkel legyőzni lehetetlen volt, az ő természete esze alkalmasabb volt.

Amit csak látott, tudott Indiáról, vagy onnan való volt nagy rokonszenvet ébresztett benne, a Jáván s Atchinben való rövid tartózkodása után kellemes emlékeket hozott haza, sőt igazi meleg részvétet érzett azon föld iránt. Szeretett is egy indiai lányt, de az szerelméről semmit sem tudott, Athinbetéte át magát, hogy meneküljön tőle, mert neki családjáról kellett gondoskodnia. Adosságba is keveredett, hogy szegény atyján segítsen, s tanulmányait folytathassa. Később az iszonyatos sebesülés után mikor hosszú betegsége után visszajött Európába, élte virága elhullatta szirmait, azt hitte mindent feled, azonban Daisy arca ismét emlékeztetébe hozta Nomiját. Valószínűleg már rég férjhez ment, nem gondolt többé a csinos tisztre, ki oly hirtelen ment Atchinben, anélkül, hogy hozzá a kérdést intézte volna, melyet már várt s nagyon barátságosan felelt volna rá.

Jelen állapotában bizonyos gyönyörrel emlékezett vissza Nomijára; annak is szép világos szemei voltak, sötét haja, ami csak az indiai lányok ritka tulajdonsága, több tekintetben azonban e fejletlen gyermeket nem lehetett hozzá hasonlítani csak még beszédjük hasonlított annyira a mennyire.

Egész éjen át kettőjükéről álmodott, lázában többször ejtett ki neveikete egymás után, Leonora nagy bámulatára.

Reggel fele nyugodtabban aludt, mikor felébredt Daisy ágya mellett ült, kezét össze téve egyenesen rá nézett mikor látta, hogy Vilmos felébredt, az öröm sugarai ragyogtak szemében.

— Jól aludt a szegény ur? — kérdé vidám arckifejezése egészen más Daisyvá tette, mint a milyeknek Leonora ismerte.

— Igen Daisy! köszönöm részvétedet! Az utolsó óra különösen használt.

— Fáj még a feje?

Vilmos fejére tette kezét, aztán felelé:

— Nem, érzem, hogy nincs rendén, de azért már nem fáj.

— És lábai?

— Oh azokhoz meg már hozzászoktam.

Leonora lépett be, alig hitt szemeinek, mikor látta, hogy Daisy foglalta el helyét.

Vilmos mosolyogva kérdé:

— Mit szólna hozzá? Nagyon jó barátok lettünk, ugy-e Daisy?

A gyermek zavartan intett fejével, majd ujját szájára tette.

— Daisy nem kívánsz testvéremnek jó reggelt.

A lányka leeresztette kezét, hol egyikre, hol másikra nézett, aztán lesütött szemekkel szólt Leonorához.

— Jó reggelt nagyságos kisasszony!

— Ah milyen udvarias gunyolódott Leonora.

— Adj neki jó példát! — inté Vilmos francia nyelven, Leonora azonban úgy tett, mintha nem is hallotta volna.

— Ma megkérem az orvost, hogy nem

lehetne-e téged haza vinni fejed sokkal jobban van, mint tegnap nem is kell sokat gondolkodnia felette. Várom már mikor mehetünk haza Ankeloóba egy ég a talaj lábam alatt, egy napig sem maradok tovább.

Igazi félelemsikoly tört ki Daisy kebléből az ágy elé vetette magát megragadta Vilmos mindkét kezét úgy kérte: Nem szabad elmennie, itt kell maradnia a Daisy, a papa házában.

— Szent ég. Milyen szivélyesség? Minden perczben ujjabb és ujjabb! Mi történt e gyermekkel?

— A jó ur is el akar menni? — kérdé Daisy de oly gondoskodó tekintettel, hogy Vilmost meghatotta — harszik még a jó ur?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Az erdélyi képviselők a katona iskolákért.

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.) Az erdélyi részi orsz. képviselők ma az országgyűlés ülése előtt értekezletet tartottak, a melyen egyértelmű kifejezést nyert az az óhajítás, hogy a létesítendő honvédségi képző intézetek egyike az erdélyi részekben helyeztessék el. Az értekezletről felvett s azt a megállapodás magában foglaló jegyzőkönyv egyik példányát közölni fog a miniszterelnökkel a másik példány pedig a honvédelmi miniszterrel.

A császári pár elutazása.

Köln, június 19. (Saját tud. távirata) A fényes lefolyású disztrakoma után a császári pár a rajnai hajóhidra hajtatott, és ott az Overstolz császári hajóra szállt, hogy megszemléljék a flottát és a Rajna partjainak, valamiht dómnak fényes kivilágítását éjjel fél 12 orakor tovább Brühl várba hajtottak.

A német császár elutazása.

Köln, június 19. (Saját tudósítónk táv.) Gurchenichbe való megérkezéskor a német császári párt Becker főpolgármester fogadta. A katonazenekar a néphimnuszot játszotta midőn a felségek a várróterembe léptek, mire a Conservatórium énekkara a Domine salvum fac regemet adta elő. Miután a felségek a hatóságok fejét mutattatták be maguknak és Köln város aranykönyvébe nevüket be irták megkezdődött a diszebéd. A császár jobbján a Badeni nagyherceg balra Frigyes májningeni herceg ült. Szemben Becker polgármester jobbra Hohenlohe herceg kancellár ült.

Az első pohárköszöntőt a főpolgármester tartotta, melyben Köln város örömeit tolmácsolta császári pártlátogatása felett és azon óhajítást fejezte ki vajha a császár Frigyes császár és Augusztus császárnő szoborleplezés ünnepélyére is eljönne s végül Vilmos császárra mint az európai béke fentartójára üritette poharát, ki a német nemzet hatalmát oly rendkívüli módon gyarapítja és a császárnóra, ki az isteni félelem és felebaráti szeretet mintaképe.

Viharos hocholás után Vilmos császár megköszönve a város fényes fogadtatását Köln városáért és annak polgáraiért ivott.

A kölni polgármester toasztja.

Berlin, június 19. (Saját tud. távirata.) Becker kölni főpolgármester toasztjában a gürzinichi lakomán a reggeli lapok jelentése szerint a császár többek között ezt mondta: Egy porosz város megint pompás szobrot emelt a nagy császárnak, a kinek halála után minden-

felé egyaránt emlékeket állítanak. Végül biztosította a császár, hogy nagyatyja nyomdokain akar haladni, a béke fentartására ezentul is védelmezi a német jogokat, a melyekre az országnak szüksége van.

Az afrikai szövetség.

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.) Transvaal kormányának Chamberlain táviratára adott válaszát ma felolvasták a régi tanácsban. A válasz igen előzékeny hangon szól és azt mondja, hogy a köztársaság békét akar. Bizonyos vitás kérdések elintézésére választott bíróság-ajánl.

Sima—Pulszky!

Budapest, jun. 19. (Saját tud. táv.) Pulszky Sima Ferenczet, a képviselőház mai ülésén vele szemben használt sértő kifejezései miatt, Dániel Gábor és Molnár Béla képviselők által provokáltatta.

A vámbizottság indítványa.

Christiánia, június 19. (Saját tud. táv.) A vámbizottság indítványt tett, hogy a kormányt hatalmazza fel a legmagasabb vámtételek alkalmazására azon államokkal szemben melyek Norvégiát kevesebb kedvezményben részesítik, mint a többi államokat.

Havai annexiója.

Budapest, jun. 19. (Saját tud. táv.) Washingtonból tudatják, hogy Sherman államtitkár a Havai anexiója ügyében tett kérdésre azt feleli, hogy ő elvben ellenzi, hogy az Unio töle távolfekvő országokat szerezzen meg magának, a Havai-ügyet azonban Japán igényei miatt kivételnek tekinti. Davis, a külügyek tárgyalására kiküldött bizottság elnöke kijelenti, hogy new törekednek ugyan arra, hogy Havai-ügyben még ez évben végérvényes határozatot hozzanak.

A görög kormány panasza.

Budapest, június 19. (Saját tud. távirata.) Atheni hírek szerint a görög kormány átiratot intézett a hatalmak követéhez, a mely átiratban tiltakozik a semleges zónának török részről történt megsértése Thessaliában ugyancsak a török által elkövetett pusztítások, valamint a kihágásai ellen.

Borzasztó cyclon.

Budapest, jun. 19. (Saj. tud. táv.) A párisi »Gaulois« írja, hogy a tegnapi cyclon alkalmával 4 ember életét vesztette, 2 súlyosan, 100 könnyebb sérüléseket szenvedett. A kár iszonyú, termés és kerti vetemények tönkrevannak téve.

Thessalia kiürítése.

Köln, június 19 (Saját tudósítónk táv.) A »Köln. Zeitung« értesül Londonból, hogy Salysbury marquis közölte a westminster herczeggel, hogy az athéni angol követ jelentése szerint Thessalia kiürítése megkezdődött.

Anglia gyarmatai.

Budapest, jun. 19. (Saj. tud. táv.) A londoni Imperial Institut tagjai tegnap a britgyarmatok miniszterei tiszteletére fényes bankettet adtak, a melyen a walesi herczeg elnökölt. Ott voltak Salisbury m. elnök, Chamberlain Rossebery stb. A walesi herczeg felköszöntötte a gyarmatok minisztereit, kiemelve, hogy Viktória trónraléptekor 32 gyarmata volt és most 65 van Angliának. Adja Isten — ugymond — hogy még sokáig tartson a béke, de azért, h

a nemzeti zászló veszélyben forogna, önök mindannyian ott volnának, hogy löntartsák a britt-birodalom integritását.

SZERKESZTŐI POSTA.

F. K. Helyben. Beküldött tárczája nem valami előnyös színben tünteti fel, mint ajánlkozó munkatársat. Leírása ugyan eléggé avatott tollra vall, de az erkölcsi érzéknek teljes hiánya előttünk nem lehet ajánló levél. Semmi kedvünk ahhoz, hogy a házasság felbonthatatlansága miatt perbe szálljunk az Istennel. A házasságtörést és esküszegést pedig semmi esetre sem fogjuk mentesíteni vagy rokonszenves színben feltüntetni. — Versére kritikai munkatársunk a következőkben adja meg a feleletet:

Beszélt-e k-e? Tagadhatatlan, van egy kis hangulat versében, de a lyrai költemény lelke, a meglepő eredeti végfordulat — éppen ez nem sikerült, sőt az érzelmes komoly költemény végét igen komikus kifejezéssel teszi komikussá. Még valamire figyelmeztetjük a költőt, t. i., hogy a tropusokat kellő környezetben kell használni. Helye által komikussá lesz a következő tropus:

Bársonyos kis kezéd
Az enyimbe téve
Fogsz-e üldögetni
Lelekem üdvösségé!

Ezt a verset tehát el nem fogadhatjuk.

S. Gy. Budapest. Tessék intézkedni, hogy a könyvet beküldjék hozzánk, akkor szívesen adjuk az ügyesen megírt irodalmi méltatást. E szabály alól kivételt nem tehetünk még az ön kedvéért sem.

KÖZGAZDASÁG.

A „Biharmegyei Korona Takarékos Hitelszövetkezet alakuló közgyűlése.

Nagyvárad, jun. 19.

A »Biharmegyei Korona Takarékos Hitelszövetkezet« tegnap délután 3 órakor tartotta alakuló közgyűlését a »Biharmegyei Takarékos Pénztár« egy külön helyiségében.

Az alakuló gyűlésen 29 részvényes volt jelen, kik a jegyzett 1588 részvénynek több mint tized részét képviselték.

Közgyűlési elnökké egyhangulag Szunyogh Péter alispán lett megválasztva, ki a belhelyezett bizalmat megköszönve, örömmel konstata, hogy a tervbe vett 1600 részvény közül 1588 lett jegyezve s így mindössze csak 12 jegyzés hiányzik.

Ezek a hiányzó részvények azonban valószínűleg az első befizetésig már szintén jegyezve lesznek.

Ezután elnök a szövetkezet megalakulását határozatilag kimondja.

Az elnök felkérése folytán ezután Mihelffy Adolf ügyvéd s részvényes felolvasta az alapszabály tervezetét, melyet minden változtatás nélkül fogadott el a gyűlés s a melyet most már csak megerősítés végett a miniszterhez terjesztenek fel.

Végül a tisztikar megválasztására került a sor, melynek egyhangulag történt eredménye a következő:

Igazgatásági elnök:

Szunyogh Péter.

Igazgatók:

Dr. Bozóky Alajos.
Fleischacker Gyula.
Peikanovits Imre.
Schwarz Ferencz.
Dr. Wallner Ödön.
Weinberger Jakab.

Felügyelők:

Dr. Fássy Lajos.
Kandel József.
Ländler Ferencz.

Az alakuló közgyűlés elnök éltetésével végződött.

Az első befizetés napját, helyét és egyéb tudnivalókat legközelebb a helybeli lapok útján hozzák a közönség tudomására. — Az új szövetkezet jelenleg a »Biharmegyei Takarékpénztár« helyiségében székel.

Mint olyan intézményt, mely a takarékos-ságot s így közvetve a jólét gyarapodását van hivatva előmozdítani, melegen üdvözljük.

A selyemtenyésztők figyelmébe.

A szegszárdi orsz. selyemtenyésztési felügyelőség a következő figyelmeztetést küldte be hozzánk:

Az előző években, a midőn a selyemgubók egység ár mellett váltattak be, gyakran panaszkodtak a tenyésztők, hogy azok kik a legjobban igyekeztek jó gubókat termelni és tényleg a legértékesebb gubókat hozták a beváltásra, csak annyit kaptak gubóikért mint azon tenyésztők, kik csekélyebb minőségű gubókat hoztak.

Ezen, a tenyésztők által felhozott sérelmek elhárítása czéljából:

A nmt. földmívelésügyi m. kir. miniszterium f. évi 13,749. sz. a. elrendelte, hogy az I. oszt. gubók különként 1 frtjával, a II. osztályiak 50 krjával, a haszonvehetetlenek pedig 5 krjával váltatnak be.

Egyben elrendelte, hogy a gubók az idén csakis tüzetesen megválogatva hozhatók beváltásra.

Ezen eljárásra a tenyésztők már akkor lettek figyelmeztetve, a midőn a selyemhernyókat tenyésztésre átvették; továbbá szintén a tenyésztők érdekében, minden beváltó-állomáson minta gubók vannak kitéve melyekhez teljesen hasonlóknak kell lenni azon gubóknak, melyek mint első osztályiak váltandók be.

Ha mindezek dacára találkozának tenyésztők, kik külön felszólítás ellenére is gubóikat megválogatni vonakodnak és ennek következtében az általok hozott gubók közt II. osztályiak is találhatók, a fenti rendelet értelmében egészben mint II. osztályiak vagyis különként 50 krajával váltatnak be.

Szegszárd, 1897 június hóban.

Az orsz. m. kir. selyemt. felügyelőség.

A uagyvárad-belényes-vaskóhi vasut részvénytársaság évi közgyűlése.

Ma délután tartja Biharvármegye legnagyobb viczinális vasutja évi közgyűlését délután 3 órakor a megyeház kis termében. — Mint értesülünk a részvényesek osztaléka nem lesz ugyan kisebb mint tavaly, azonban a múlt évi millenium nem volt olyan kedvező amint azt hinni lehetett volna, amennyiben a személyszállítási forgalom kisebb mint az 1895. évben. Ez onnan magyarázható ki, hogy ezelőtt 2 évvel voltak a király-hadgyakorlatok Belényes környékén, mely alkalommal igen nagyszámu katonaság utazott a vonaton, mely a rendes forgalomtól eltérőleg alapította meg az összforgalom képét. A teheráru forgalom ellenben a múlt évben növekedett A mai gyűlésre a r. t. Budapesten lakó igazgatói a tegnapi gyorsvonattal Nagyváradra érkeztek.

Terménytőzsde.

Bécs, jun. 19.

Buza tiszai	7.70—0.—
» bányási	7.25—0.—
» bányai	8.34—0.—
» szokvány ár n.	0.—0.—
R o z s tiszavidéki őszre	4.15—0.—
» szokvány	6.45—0.—
» szokvány áru őszre	6.530.0.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. június 19-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	123.—
Magyar koronajárdék	99.70
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.—

Felülmul!

Minden eddig létezőket

Flegman Ármin

zöldfa-utczai női divatkereskedő

leszállított árjegyzéke:

Mosó voilok ezelőtt 28. 35. 40. most **15. 17. 19.**
 Ruhaszövetek ezelőtt 80. 120. 180. most **25. 40. 85.**
 Fekete ternò ezelőtt 100. 150. 200. most **45. 84. 105.**

1 vég legkitünőbb vászon ezelőtt 14 frt, most 7.20.

1 vég jó vászon ezelőtt 6 frt, most 2.75.

1 vég legfinomabb chiffon ezelőtt 10 frt most 5.10.

Szőnyeg, függöny, ágyterítők félárban
1000 drb női felöltők u. m. kabátok, gallérok, köpenyegek

ezelőtt 9. 12. 16. 20. 30 frt

most 1. 2. 3. 5. 8 frt

Bélésneműek diszek minden elfogadható árban

Férfi és női fehérneműek kiárusítása

193-2-10

• m i n d e n á r b a n. •

Kalotaszegi mintázott és sima vásznak 11. 14. 18. 24 kr.

Csődtömegeladás.

A Zöldfa-utcán levő Schossberger J.-féle kész férfi- és gyermekruhából álló csődtömeget megvettem, mit mától kezdve a helyszínén július 1-ig rendkívül olcsó árakban árusítom el.

196-1-3

JUNG FERENCZ.

A Szlatvini gyógy- és savanyuviz

valamennyi ásványvíz között a legdusabb kettedszénsavas lithion tartalmu jelegénél fogva kitünő eredménnyel használtatik a Seltersi, Emsi, Bilini és luhi Margit vizek helyett.

Hathatós gyógyszernek bizonyult torokgege-, tüdő-, gyomor- és vesebajoknál, továbbá vörhenynél és kanyarónál.

Olcsóbb, mint bármelyik hasonfaju ásványvíz, miért is borral vegyítve kiváló jóízű üdítő italul használható.

Főraktár: Nagyvárad és Biharmegye részére:

Kádár és Kiss cégnél

Nagyváradon, 133 4-10

hol mindig friss töltésben kapható.

Fontos

a n. é. gazdaközönségre nézve.

Raffia háncs valódi
(kertészeti czélokra.)

25—50—100 kiló vételnél 1 kiló 40 kr
kevesebb vételnél . . . 1 kiló 44 kr

Raffia háncs brazilai
(szőlő kötésre.)

25—50—104 kiló vételnél 1 kiló 24 kr
kevesebb vételnél . . . 1 kiló 28 kr

Permetezéshez való cikkek
(kék, vegytiszta rézgálicz.)

50—100 kiló vételnél . . . 1 kiló 30 kr
kevesebb vételnél . . . 1 kiló 32 kr

Zöld- vagy vasgálicz.

50—100 kiló vételnél . . . 1 kiló 5 kr
kevesebb vételnél . . . 1 kiló 8 kr
Szóda kristályokban 100 kiló 5 frt — kr
kevesebb vételnél . . . 1 kiló — frt 6 kr

Továbbá:

Ragosin gépolaj, cséplő és más gépek kenéséhez,

hordóvételnél . . . 100 kiló 25 frt 50 kr
kimérve . . . 1 kiló — frt 28 kr

Kocsi kenőcs, valódi tiszta uszó kék vagy sárga színű 100 kiló 12 frt.

Kapható: **Janky Antal** kereskedésében, Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Hölgyek figyelmébe!!

Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán.

Védeladást nem rendezek

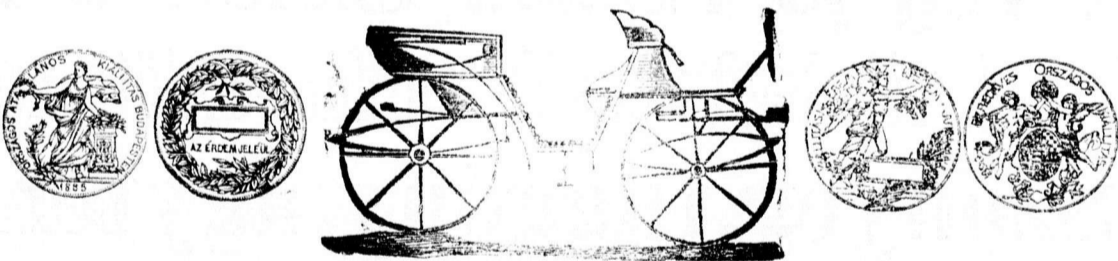
azért az összes raktáron levő divat és vászon czikkeket bármilyen árakban elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel.

Markovits Mór,

parti-áru kereskedő.

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Apáca-utca, (saját ház.)

Előleges jelentés a mostani Urnapi vásár alkalmával.

Nagy kocsikiállítás és kiárusítás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a **június 27, 28 és 29-én nagyvásár** alkalmából kedvező idő esetén

nagy és fényes kocsikiállítást

rendezek **Apáca-utcán végig, hol gyáram van,** mindenféle fedeles és fedetlen szandlauber gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körösfából erős, csinos munkát mutatok be, melyek megtekintésére a nagyérdemű közönség figyelmét felhívom,

Gyáramban készült összes **kocsikat mélyen leszállított árban** árusítom el.

Miután gyáramban, a kovács-, kerékgyártó-, szatler- és fényező-műhelyek egyesítve vannak, ennél fogva felvállalok minden e szakmába vágó javításokat és átváltoztatásokat a legpontosabban és jutányosan készítek.

Ezen kedvező alkalmat a t. vevőközönség b. figyelmébe ajánlva maradtam teljes tisztelettel

BODÁNSZKY LIPÓT,
kocsi-gyáros

181

Egy jó karban levő 12 személyre való **OMNIBUSZ** jutányos áron eladó